

Szegedi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Szeged

IN MEMORIAM BABICZKY BÉLA

Készítette: Babiczky Tamás

Könyvtárinformatika szak

Témát adta: Barátné dr. Hajdu Ágnes

Tanszékvezető főiskolai tanár

2007

Bevezetés

A könyv már egész kis koromban jelen volt az életemben. Először, mint valami ismeretlen tárgy, amihez nem szabad hozzányúlni. Amit védenek, óvnak tőlem, pedig milyen jó elérhető helyen van. A plafonig érő könyvespolcok világa először a „nem” szót jelentette számomra. Lehet, hogy akkor tanultam meg, hogy a könyv az érték, amire vigyázni kell.

Később már nekünk (Andrással ikertestvérek vagyunk) is voltak könyveink, s ha értő felnőtt a kezébe vette a mesevilág szólalt meg általa. És a képek a maciról, aki megette a málnát.¹

Nagypát mindig íróasztala mellett láttam hatalmas könyves szekrénye előtt írt, könyvet lapozgatott, de ha kértem jött velem játszani.

A könyv szeretete máig megmaradt bennem. Ha új könyvet vásárolok, vagy a polcról emelek le egyet, olthatatlan vágyat érzek megpörgetni a lapokat, beleszagolni, beszívni rejtélyes csábító illatát. Én tudom: nincs két egyforma könyv.

Telt az idő s már tudtam, hogy a nagypapa az egyetemen tanít a könyvtárszakon. De azt azért nem igazán értettem, hogy mit és miért! Az persze jó volt, ha kérdeztem tudott válaszolni, tudott segíteni a tanárok elleni harcban.

Amikor érettségi után iskolát választottam és a Budapest Médiaintézet Kommunikáció szakára jelentkeztem, már biztosan inkább apám mozgalmas életvitele hatott rám.²

¹ Nemes Nagy Ágnes: Ki ette meg a málnát? Bp.: Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó, 1983. 7.p.

² Igaz ekkor nagypapa már elég öreg volt, többet láttam a kertben sétálni, növényeket gondozni, vásárolni menni

Már elsőéves egyetemista voltam, amikor évfolyamom megtudta, hogy az új oktatási törvény második szak felvételét is kötelezővé teszi. Választanom kellett. A könyvtár-informatikát választottam. Most már nem bánom.

Egyetemi tanulmányaimnak furcsa pillanatai voltak, amikor a tanulandók között megjelent dr. Babiczky Béla neve. Kötelező olvasmánnyá vált a nagypapa! Halála után döntöttem úgy, ha lehet, életéről írom szakdolgozatomat.

A kutatási téma ismertetése

A dolgozat megközelítése, szemléletmódja, elméleti, történeti, biográfia. A feldolgozás, a kutatás elsősorban a hagyatékra irányul. A fő szervezőerő a kronológia, tehát a személyes életrajzi elemek és a történelmi háttér folyamatos figyelemmel kísérése. Igyekszem a feldolgozás során azon tudományterületek szakkifejezéseit, terminológiáját, törvényszerűségeit alkalmazni, amely területekkel az életrajz érintkezik. Nem foglalkozik a dolgozat a hagyatékban nem megtalálható dokumentumokkal, és nem vizsgálja a tizedes osztályozás kapcsolódásait más osztályozási rendszerekhez. Elsődleges forrásnak tehát a hagyatékot tekinti és szakirodalmi forrásnak a nekrológokat is. A kutatás első lépése a hagyaték rendezése, a talált dokumentumok rendszerezése, feldolgozásra való előkészítése.

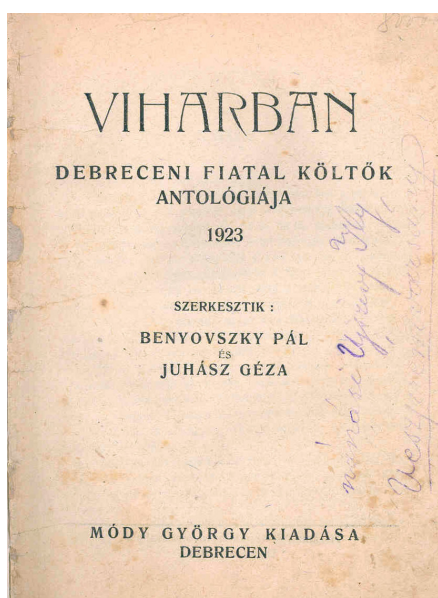
A kutatás célja

- Egy tudományos pályakép megrajzolása
- A szorosán vett szaktudományos kérdéseken túl azt is igyekszem bemutatni, hogyan hatott a XX. századi magyarországi történelem, politika egy értelmiségi életútra.
- Arra a kérdésre is keresem a választ, a biográfia tényeinek feldolgozásán túl, hogy a képességek és szubjektív életcélok mennyire valósulhatnak meg, teljesedhetnek ki

a társadalmi körülmények a történelmi események közepette. Milyen mértékben lehet az egyéniség önkifejezési szándéka meghatározó egy életpályán? Történelmileg mennyire lehet konzekvens egy személyiség önmagához !?

Az apai örökség

Meddig érdemes visszamenni egy család történetében, ha a cél nem több generáció megéneklése, hanem csupán egy élet felrajzolása. Legyünk tehát önmérséklettel. Keressük meg azt a pontot, ahonnan történelmünk jól elindítható. Kezdjük tehát „in medias res”. Viharban címmel 1923-ban jelenik meg a debreceni fiatal költők antológiája. A bevezetőben a szerkesztők (Benyovszky Pál, Juhász Géza) többek között így írnak: „Hogy itt Debrecenben és épp a mostani viszonyok közt antológia kiadására merünk vállalkozni, - annak fő oka a határozott meggyőződés,

hogy végre vidéken is kell néhány irodalmi központot teremteni.” A kötetben Babiczky Béla mellett Benyovszky László, Benyovszky Pál, Gulyás Pál, Harsányi László, Juhász Géza és Király Tibor versei olvashatók. A fiatal emberek között hírlapíró, joghallgató, orvostanhallgató és tanár foglalkozásúakat találunk, a szűkszavú ismertetések alapján.

Babiczky Béla neve alatt az alábbi szöveg áll „Született Szegeden 1897. augusztus 25-én. Jelenleg Debreczenben, a M. kir. Tisza István Tudományegyetem szigorló orvos.” A szövegből a jelenleg szót érdemes kiemelni, mert a hagyatékból előkerült leckekönyvek tanúságai szerint volt joghallgató is és a verseskötet megjelenésének éveiben újságíróskodik, színikritikákat ír, rendszeres látogatója a színházi bemutatóknak és a Borsszem Jankó vicclap munkatársa is.

Itt Debreczenben az értelmiségi fiatalokra nem is annyira a Tanácsköztársaság és annak elbukása a Horthy korszak kezdeti intézkedései voltak hatással, de inkább Ady halála. (1919) Ady debreceni, nagyváradi működésének emléke és költészetének forradalmi újdonsága megbabonázta a minden újra fogékony fiatalokat. Itt Debreczenben alakul meg ekkor az első Ady asztaltársaság. Erről Boda Ferenc így ír „Összejöveteleinket egy a Csokonai színházhoz közel lévő Battyányi utcai kis kimérőben, bodegában tartottuk. Nem volt ott sem muzsika, se külön kiszolgáló személyzet. Halk kis ivóbolt volt, ahol maga a tulajdonos, egy idős bácsi szolgált ki. Minket egyszerű szegény diákokat különben sem volt nehéz kiszolgálni. Ott találkoztunk hetenként egy alkalommal, kedd esténként, és olvastuk fel egy-egy kisfröccs, vagy hosszúlépés mellett új keletű verseinket, novelláinkat, s vitattuk meg felvetődő irodalmi problémáinkat. Az az erő, ami összehozott és összetartott bennünket, nem volt más, mint az irodalom szeretete és az Ady Endre személye és munkássága iránt érzett őszinte tisztelet és megbecsülés.”³ Ennek a társaságnak lelkes rajongó tagja Babiczky Béla orvostanhallgató is. A költészettel, a művészetekkel való szoros kapcsolata nem csak ifjonti fellángolás, a versírással még soká nem hagy fel és még német nyelven is jelent meg kötete.⁴ „A fiatal bohém orvostanhallgató lubickolt Debrecen kulturális életében, ebben 1-2 éves kisfia sem zavarja, ahova lehet, magával viszi. Debreczenben el is nevezik „a fiahordónak”.

A mozgalmas debreceni éveket a dunabogdányi és esztergomi praxis megtöri, de Pest közelsége (Szentendre, Zebegény, Visegrád) lehetővé teszi számára, hogy a művészetrajongó orvos széles körű művésztársaságra tegyen szert. A család birtokába került Újvári, Szalontai, Turi Polgár István képek is bizonyítják. Ady édesanyja és Ady szerelme Léda is a személyes ismerősök közé tartozik. A családdal barátságot tart Níl a költőnő, hatása kiemelt fontossággal bír majd. A művészetpártoló orvos házaspár társasági

³ Boda Ferenc: Az első Ady-asztaltársaságról, *Confessio* 1979/2, 91-93 p., kiadja a Magyarországi Református egyház

⁴ *Ausgewählte Gedichte* címen 1938-ban, Verlag Jos.C HUBER KG- München)

élete és értékrendje hatással volt a gyermek ifj. Babiczky Bélára. E hatás vizsgálatában segítségünkre van egy kézzel írt napló.⁵

A gyermekévek (A kisgyermekkor és az esztergomi diákévek)

A fent említett 1937-ben íródott napló feljegyzés első fejezete „A táncosnő” visszaemlékezéssel kezdődik. „Négy vagy ötéves lehettem. Szüleim ennek ellenére gyakran elvittek magukkal a színházba is. Nagyon boldog voltam. De örömöm nem volt egészen megszokott, amint hamarosan nyilvánvaló lesz, a következőket elmondva. A debreceni színháznak ebben az időben egy Viol Böske nevű táncosnője volt. Ez a kis táncosnő nagyon tetszett nekem és minden nap arrafelé akartam sétálni, ahol őt láthattam. Apám akkoriban írói- és színházi körökben ismert ember volt és így nem volt nehéz Viol Böske közelébe jutnom. Emlékezetemben még egészen világosan él ennek az izgalomnak az emléke, mellyel sétáimon szemeimmel őt kutattam a korzó forgatagában. Egy délelőtt éppen akkor mentünk el a színház előtt, amikor a színpadi próbáknak vége volt. Már pontosan nem tudom hogyan is történt tulajdonképpen, de tény az, hogy én ott a színház előtt Viol Böske táncosnőnek egy gyöngyvirág csokrot nyújtottam át. Ő felkapott engem és elborított csókjaival. Én persze emiatt rémesen szégyelltem magam. Nem emlékszem már, hogy ezután találkoztam-e Viol Böskével és hogy iránta való érdeklődésem még meddig tartott, de szüleim úgy mondják, hogy néhány évvel később egy kis faluban még meglátogattott minket, akkor azonban már sem rá, sem a mi kis epizódunkra nem emlékeztem.”

1925. májusában a fiatal apa megszerzi orvosi diplomáját és első igazi munkahelyére, Dunabogdányba kerül körorvosnak. A család életkörülményei döntően megváltoznak. A debreceni mozgalmas éveket, melyben a bohém, művészvilágban otthonos apa révén a kisgyermeknek is része volt egy csendes, falusias világ egészen új élményeket hozott. Érdekes azonban, hogy az elemi iskolai évekről naplójában feltüntetni érdemes eseményként ismét valami szubjektív „barátság-szerelem” motívum kerül említésre. „Gyermekkoromban Viol Böske nem volt az utolsó, aki naiv tetszésemet elnyerte. Sőt azt

⁵ Hagyatékban talált kézzel írt füzet, napló

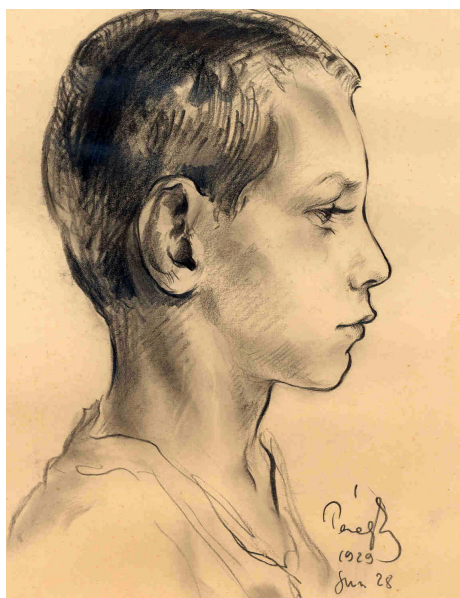
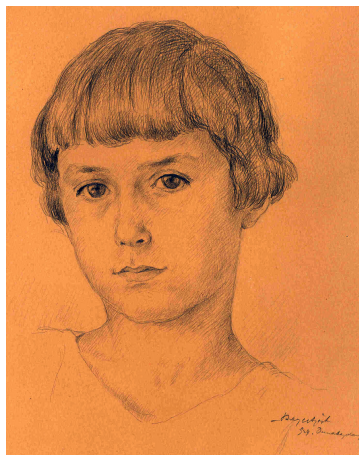
mondhatom, hogy ő csak tetszett, de kis barátnőmhöz, Dittihez már valami más érzés fűzött. Hogy ez szerelem volt-e vagy sem arról egy tízéves gyerek nem tudhat sokat. Négy éven át együtt jártunk elemi iskolába. Már ismeretségünk első idejében gyorsan megkedveltük egymást. Egyszer egy napfényes reggelen, amilyen gyakran volt már azelőtt is, ott táncolt a napfény az iskola padján. Ditti irkáján az ablak melletti lombok jóvoltából vad örvénylésbe kezdett, úgyhogy abba kellett hagyni az írást, és elkezdett sírni, ami nála bizony nagyon könnyen ment. Én mégis azt hiszem, hogy a sírás oka tulajdonképpen nem az a kis táncoló napfény, hanem valami más lehetett: éppen akkor nem volt kedve az íráshoz. Mellettem a padban volt még egy üres hely, oda a napfény már nem sütött és a tanító bácsi oda akarta ültetni Dittit. Amikor ezt meghallotta, hirtelen abbahagyta a sírást, tágra nyíló szemmel rám tekintett. Nem akart mellém ülni, nagyon szégyellte magát és elpirult. De kiút nem volt számára. Később megnyugodott és továbbra is jó barátok voltunk, bennem azonban a tágra nyíló szemek tekintetéből és arcának elpirulásából azóta valami kétkedés élt mindig, hogy vajon csakugyan úgy szeret-e ő is engem, mint ahogy én őt. – Miért nem akartál akkor odaülni mellém, Ditti? És azóta is olyan gyakran miért cselekedtél hasonlóképpen? Mi rémlett fel abban a pillanatban gyermekséged tudat alattijában? Olyan kérdések voltak ezek, amelyeket egy tizenegynéhány éves gyermek lelke nem tudott megfejtetni, s ezért bennem még sokáig örökös nyugtalanságot okoztak és még évekig még legnagyobb problémám maradt, úgyhogy sokszor égett a szívem ennek a megoldhatatlan találynak a tüzetől. –

A művésztársaságot kereső apa hamar felfedezi a környéken lakó (Nógrádverőce) Rozsnyay Kálmánékat, akik széles körű művésztársaságot vonzottak, lakásuk kisebb művészeti központnak számított. A hely szelleme már egy elemista kisfiú számára is érdekes, különleges volt. Erről tanúskodik a napló egyik részlete. „Itt apám jó ismerősöket talált Rozsnyay Kálmán írónak és feleségének, az aranyos Gizi néninek személyében, akinek költői neve Níl. Gyakran voltam náluk vendégségben. Lakásukban minden irodalmi vagy művészeti vonatkozású és a levegőben van valami történelmi. Amit azonban a drága Gizi néni az ő bűbajos csevegésével egyszerűen csak dohnak nevez. Rozsnyay íróasztala egykor a nagy Oscar Wildeé volt. Ott áll Rozsnyaynak egy mellszobra, amelyik Rodin alkotása. A falakat képek borítják Petőfitől és Jókaitól egészen Adyig és Kosztolányiig, képek költőkről, színészekről és színésznőkről egészen a legújabb korig. Mindegyik, mint ahogyan minden könyv is dedikálva vannak. Ők igen sok művészek összeköttetésben állnak és ezek gyakran keresik fel őket verőcei otthonukban. Gizi néninek

van egy aranykapcsos könyve, amelyikbe minden neves vendégük beírt egy-egy verset vagy néhány sort. Ezeket akkoriban még nem tudtam, amikor életem tíz évével egy hosszabb időre, három hétre náluk nyaraltam. Gizi néni akkor még Béci kisasszonynak nevezett el, mert hosszú szőke hajam volt, s valóban úgy néztem ki, mint egy kislány.

Ebből az időből két arcképem van. Az egyik, melyet Bajor Ágost készített, még hosszú hajam van, a másikon Pérely Imre rajzán már kopasz vagyok. Ez utóbbit éppen akkor készítették nógrádverőcei nyaralásom alatt, amikor hosszú hajamat első ízben vágattam le. Ebből a két képből kezdtem megtanulni, megismerni önmagam. „

A dunabogdányi esti beszélgetések, a nógrádverőcei látogatások élményei sok ismerettel gazdagították a felnőttek világára nyitott kisgyermek gondolkodását, mely egy ilyen életkorú gyermekre nem igazán jellemző. Ezt bizonyítja az a naplórészlet is, mely a Lédával való találkozás emléket, élményét írja le. „Ezen a nyáron történhetett, hogy Lédával

találkoztam. Átmentünk Nógrádverőcére Rozsnyay Kálmánékhoz, Léda náluk volt látogatóban, talán utoljára. Ekkor hallottam már Ady Léda-dalairól és ezért tisztelettel tekintettem fel rá. Amikor hazafelé indult a falu végéig magával vitt autójában. Mellette

ültem az autóban és eszembe jutott az az ócska konflis, melyben ő valamikor Adyval együtt ült Párizsban. A kis utam azonban véget ért mielőtt meghatottságomat szavaimmal feloldhattam volna. Kiszálltam és Léda autója elrobogott. Nem láttam többé. Ott maradtam az úton állva egyedül s elindultam visszafelé a poros úton. „⁶

1933-ban került fel Esztergomba, a bencés gimnáziumba. Nem járt haza naponta, hanem apai nagymamájánál lakott. Hogy a gyermek ne legyen társ nélkül a család magához vett egy szegény sorsú paraszt gyereket, bízva abban, hogy a beilleszkedés az ismét új környezetben könnyebben fog menni. Gondoljuk meg, hogy ez már a harmadik egészen új környezet az amúgy is az olvasmányai felé forduló fiatal életében. „Magunkhoz vettük az egész iskolai évre, mert messzire való volt és nagyon szegény s nem tudott volna tovább tanulni, ha nem segítik. Úgy nézhettem ki mellette, mint Dickens törékeny, vézna Twist Olivérje London külvárosában különös új barátja mellett. Valójában minden iskolatársam mellett így éreztem magam, mintha én valami számukra idegen, vad világba jutottam volna. Hajam az egyik oldalon homlokomba hullott és nagy kíváncsi sötét szemekkel néztem a világba egy kissé mindent megcsodálva.”

Ferivel nem kötődött azonban szorosabb barátság, a gimnáziumi évek kicsit magányosan az olvasmányok bűvöletében teltek. A befelé fordulás, a magány egy kicsit félszeg, félénk diákot mutatnak. Vágyik az emberi kapcsolatokra, de lelki alkatából adódóan nem haverokra, hanem lány ismerősökre, szerelemre gondol. „De Istenem csakugyan olyan egyedül vagyok! Milyen jó lenne megfogni valakinek a kezét, ahogy gyermekkoromban Ditti kezét foghattam.” ⁷

„Egyszer, amikor Ferivel mentem hazafelé hirtelen megragadta a karomat: Nézd, Margitka jön! Valóban akkor fordult be a sarkon egy karcsú, sápadt leányka. Betegesen csillogtak a szemei, mintha lázas volna. Olyan volt, mint egy fehér liliom. Feri zavartan köszönt, a lány azonban szótlánul meghajtott a fejét úgy, mint amikor valaki nem ismeri fel üdvözlőjét. A kapuban elváltam Feritől és a nádas felé vettem utamat. – Nem, Feri Margitkát sohasem ölelhette át. Ez lehetetlen! És én mindent elhittem neki mégis! – Kezem ökölbe szorult. Hirtelen megriadtam és megálltam. Mintha Margitka ruhájának suhogását

⁶ uo.

⁷ napló 11.p.

hallottam volna, épp úgy, mint az előbb. Képződtem. Egyedül voltam a városon kívül és csak a nádas susogott csendesen, sejtelmesen.,⁸

Ez a lelkiállapot és természetesen az otthoni hangulatok érlelték meg az első versek

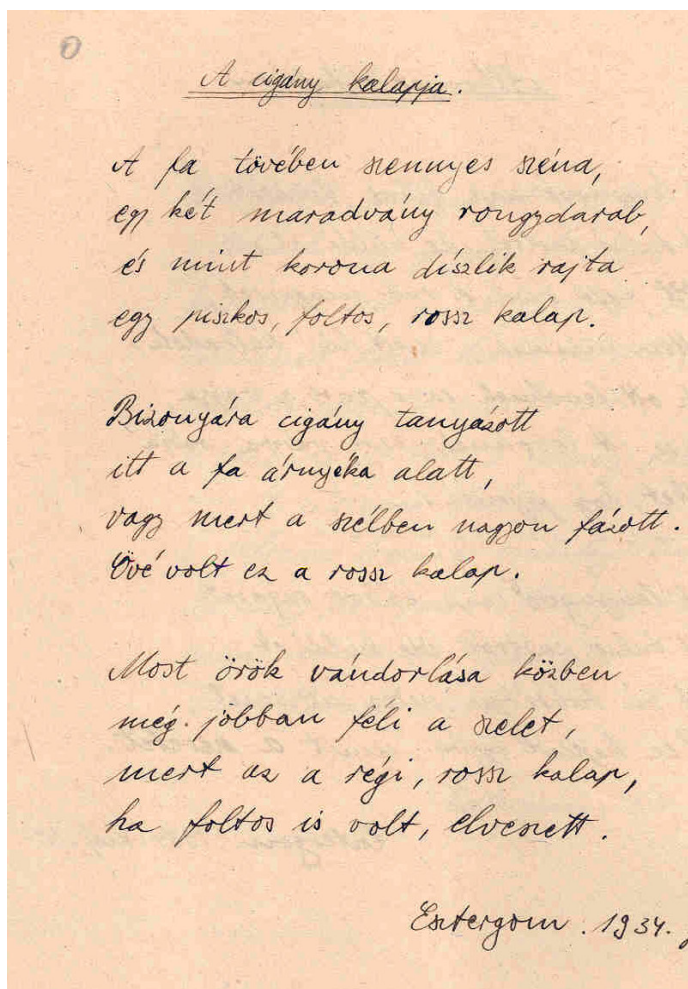
megszületését és a gimnáziumi évek önképzőkori tevékenységét. Az önképzőkori élmények, sikerek jól érzékelhetők a napló alábbi soraiban is. „Egyszerre rászántam magam és felolvastam néhány versemet. Én voltam a legkisebb, aki akkor ott felléptem. Először senki sem figyelt rám. Ott ültem a dobogón a teremben figyelmetlen, suttogás töltötte meg a levegőt. Olvasni kezdtem. Az önképzőkör vezető tanára, maga is költő a terem végében állott, hogy átlássa az egész tantermet. Alig hangzott el néhány sorom lassan, csendesen előrejött, megállt mögöttem, átfogta a vállamat és így olvastam tovább. Nagy sikerem volt, nyilván azért, mert én voltam a legkisebb. Sokszor olvastam fel verseimből ezután is és költeményeimet megismerték iskolatársaim.”⁹

Az Akarat, az esztergomi bencés gimnázium Czuczor Gergely önképző körének hivatalos közlönye¹⁰ beszámol a sikeresnek ítélt verspróbálkozásairól. „Az önképzőkör ülésén Babiczky Béla, V. osztályos tanuló, olvasott fel verseiből: Hol a boldogság?, Virághullás, Sors, Imádkozom. Méltán érdemelték ki a tapsot, amellyel a kör tagjai fogadták.” A következő tanév a hatodikos tanuló számára már igazi sikert, az első megjelenést hozza. A Szentendrén megjelenő Magyar Élet 1934. október 3-i száma közli a Cigány kalapja című versét.

⁸ napló 17.p.

⁹ uo.

¹⁰ 1934. III. évf. 5-8.sz.7-9.p.

A fa tövében szennyes széna,
egy-két maradvány rongydarab
és mint korona díszlik rajta
egy piszkos, foltos, rossz kalap.

Bizonyára cigány tanyázott
itt a fa árnyéka alatt,
vagy mert a szélben nagyon fázott.
Övé volt ez a rossz kalap.

Most örök vándorlása közben
még jobban féli a szelet,
mert az a régi, rossz kalap,
ha foltos is volt, elveszett.

Mielőtt túllépnénk a bencés diák költői próbálkozásainak bemutatásán két, az életút szempontjából fontos vers kívánczik ide. Az egyik a fiatal fiúnak a kötődési vágyát érzékelteti, tartozni valahová. Kötődni egy városhoz, egy tájhoz és ezen keresztül a hazához. Talán azért is fontos ez számára, mert Debrecen, Dunabogdány, Nógrádverőce, Esztergom egy kis sok helyszín ahhoz, hogy igazán meggyökeresedjen valahol ez a helyét kereső kamasz.

Honvágy

Nincs föld, se hegy, se róna,
amely a hazám volna.

Mindenkinek van vágya,

Erdélye, Hortobágya,

Alföldje, Felvidéke. -

mindenkinek van népe.

Csak hozzám hűtlen minden,

a szülőföld s az isten.

Tán nem hiába várom,

hogyan teljesüljön álmom,

hogyan valahol a földön

felragyogjon a bölcsőm.

A másik fontos érzés, ami ekkorra már kialakul és meghatározza a gondolkodás módját az a szociális érzékenység és empátiakészség más sorsa, élethelyzete iránt. Ez sokkal később tanári tevékenységének is meghatározója lesz. Diákjaiban mindig tiszteli az embert és ezen keresztül értékeli, ítéli meg tudását is. Ezért tisztelik, szeretik tanítványai. Empátiakészségére, a társadalmi viszonyokra figyelő, nyitott fiatal érzékelteti a Gázolás című vers.

Munkanélküli megy az utcán,

Körötte zúgó törtetés:

Autó, villamos, s ezer ember:

Nehéz a kenyérkeresés.

Gazdas.

Munkhaielküli megy az utca,
 Körötte sügő törtetés:
 Auto, villamos, s ezer ember;
 Vékés a kenyérkeresés.

Nagy keserűség forr nyelvében,
 É mardossák bent vad állatok.
 Képes volna megölmi mindent.
 Kínoset s kenyeret adjátok!

Dúlt lelke mostan elvakítja,
 É kétségbeesve mit se lát.
 É villamos jön gyorsan arra,
 É most megy épp az úton át.

Vérben fekszik a sinek körött,
 Nem lehet már megmenteni.
 Ahol most van, a ^{nagy} falvilágos
 (Kenyeret ^{már} nem kell) jobb neki.

Esztorgom. 1934. dec. 5.

Nagy keserűség forr szívében.

S mardossák bent vad állatok.

Képes volna megölni mindent.

Kincset s kenyeret adjatok!

Dúlt lelke mostan elvakítja,

S kétségbeesve mit se lát.

Egy villamos jön gyorsan arra,

S ő most megy épp az úton át.

Vérben fekszik a sinek között,

Nem lehet már megmenteni.

Ahol most van, a túlvilágon

(Kenyér már nem kell) jobb neki.

A magányos séták, az olvasmányélmények, a dunabogdányi és verőcei nyarak érlelték nemcsak a bontakozó „költőt”, hanem azt az érzést is, hogy a sikert, az elfogadottságot valami ilyen alkotó munka hozhatja meg számára. Ezért egyre nagyobb energiát fektet ebbe a tevékenységbe. Az 1935-36-os tanév gimnáziumi értesítője szerint¹¹ Berzsenyi Dániel élete és költészete száz év távolából című munkája dicséretben részesült.¹² Ugyanezen értesítő hírei közt azt is olvashatjuk, hogy a gimnáziumi gyorsíró kör választmányi tagja lesz. Tehát már teljesítményei révén elnyeri nemcsak tanárai, de iskolatársai bizalmát is. Megérzi a siker ízét és dolgozni is tud érte. Az 1936-37-es

¹¹ 36.p.

¹² A felolvasás a gimnáziumi Mária Kongregáció gyűlésén. Forrás: Az Esztergomi Szent Benedekrendi Katolikus Szent István Gimnázium értesítője az 1935-36-os tanévről. Esztergom: Dr. Balogh Albin, 73.p.

gimnáziumi értesítő szerint a Jedlik Ányos matematikai- és fizikai szakkör jegyzője.¹³ Dolgozatot ír a Magyar falu kultúrája címen, amit nyilvánosan fel is olvas!

Bár adat nincs rá, hogy mind verseit, mint pedig prózai dolgozatait rendszeresen felolvassa tanárainak, diáktársainak, ez nemcsak iskolai sikereket, netán tapsokat hoz neki, de érthetővé teszi számunkra, hogy 1937. március 21-én Babiczky Béla játssza a Nevelő szerepét a Koldus és király című zenés mesejátékban.¹⁴ „Egy téli délután diákszobámban ültem, tanultam. Két osztálytársam jött hozzám, hogy azonnal menjek az iskolába, mert egy iskolai színdarabban az egyik főszerepet kell játszanom. Nem akartam hinni nekik. Azelőtt két kisebb szerepet játszottam. Alakításommal mindenki meg volt elégedve és én mindig a próbákon is kedvvel játszottam, úgy éreztem, hogy otthon vagyok. Amikor az előadás után hazafelé mentem úgy éreztem, hogy többé nem is vagyok diák, hanem színész.”

A szűk iskolai világtól való elszakadást nemcsak a színpad élménye, nemcsak a természettudományok felé való tájékozódás, hanem a napló tanúsága szerint még az is felvetődik benne, hogy a Műegyetemre iratkozik be. A tépelődés, a pályaválasztás lelki gyötrődései, a tépelődő séták egy új, egész életét meghatározó irányt is nyitottak számára. A befelé fordulás évei után a látvány, a kép, a fények váltak egyre fontosabbá és ott volt ennek megörökítésére egy eszköz: a fényképezőgép. „Sokat sétáltam ebben az időben s ilyenkor gondolkodtam. Fényképezőgépem mindig hűséges kísérem volt. A természet szépségei és tüneményei megfogták lelkemet és megörökítettem őket fényképezőgépem lencséjével. Ezek a képek így fejezték ki akkori lelkiállapotomat. Egy-egy ilyen fénykép

¹³ Naplójában így ír vívódásairól: „, Sokat gondolkoztam milyen pályát kellene választanom. Lelki harcaimról egy hosszabb versben elmélkedtem. De választani egyenlőre nem tudtam. Lelkemben mindig egy lehetőség tolakodott előtérbe, hogy nekem a művészeteknek kell szentelnem az életemet. Harcoltam ez ellen magamban és választottam: kémikus leszek. A természettudományokat mindig kedveltem és manapság talán ez az egyetlen hivatás, melynek segítségével egy férfi valamelyes életlehetőséget teremthet magának. Ettől az időtől fogva egyre többet foglalkoztam fizikával és matematikával. Mégis inkább költőnek éreztem magamat, mint kémikusnak vagy fizikusnak akkor is, amikor az atom-elméletről értekeztem.”

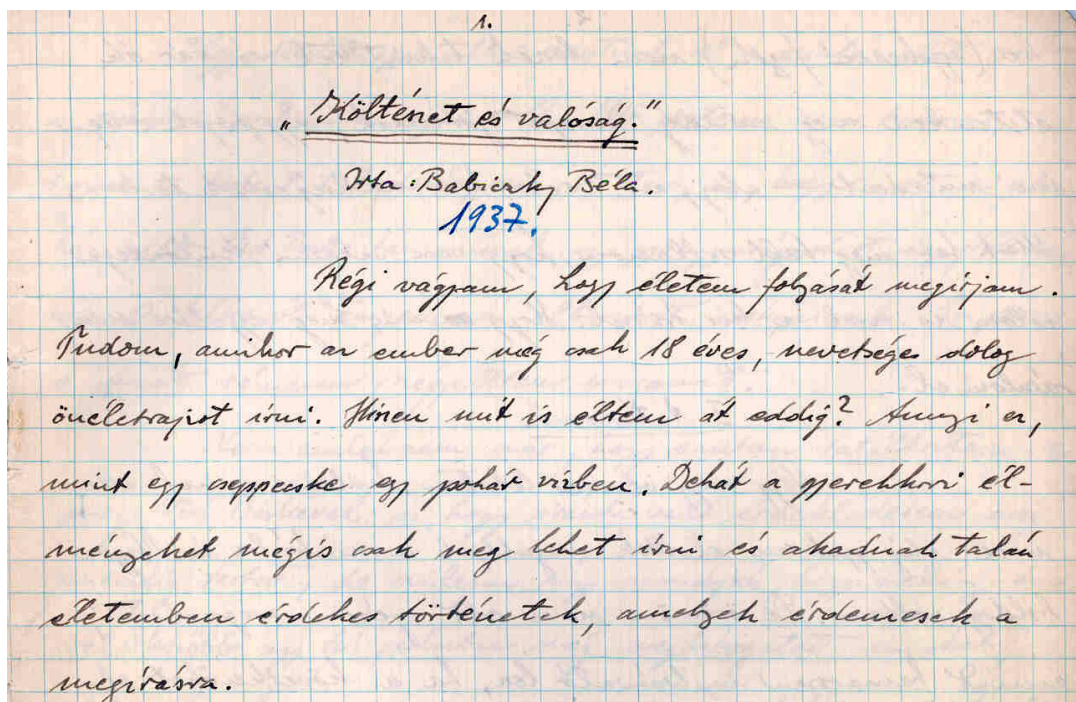
¹⁴ Bochdaneczky-Paczolay: Koldus és király mesejáték, forrás: Esztergomi gimnázium évkönyve 1936-37. Esztergom: Dr. Balogh Albin, 24.p.

elkészítése nem kisebb lelki izgalommal járt számomra, mint egy költemény megírása volt”.

Az érettségi utáni nyár eseményei hozzák a döntést. Ekkor születik ez a napló, mely segítségünkre van az életpálya első szakaszának megragadására. De az események és az új ismeretségek is segítik a döntést, a pályaválasztást.

A vidám pihenős séták Dunabogdányban Dittivel és a bátyjával, kirándulás Szegedre a nyári játékokra, itt Várkonyi Zoltán tanácsa: iratkozz be a bölcsészkar filozófia szakára segítik a döntést. Rozsnyay Kálmán bemutatja Jékely Zoltánnak, a költőnek – ez már felnőtt ismeretség! Intenzív társasági élettel telik a nyár. Kerti sütések, vendégségek, társasági beszélgetések. A felnőttiség élménye. Csónakázás a Dunán, aztán szeptembertől Budapest a bölcsészkar. Újabb találkozások Várkonyi Zoltánnal, Schöpflin Aladárral, Áprily Lajossal, Jékely Zoltánnal és a beszélgetések után éjszakai séták hazafelé a Philadelphia kávéházból. És itt ezekben a mozgalmas napokban kerül a napló végére a szó: vége. Tehát a mese itt befejeződik és nem abbamarad. „Életem története nem befejezett történet. Ennek az írásnak sem szabad tehát befejezettnek, lezártnak lennie. Nyitva kell maradnia, nyitva, mint a halott szemei, melyek egyszersmind egy ismeretlen világ jövőjébe tekintenek. Vége!,,

Az egyetemi tanulmányok évei

1937-38. I. Egészség. lapja
Az 1937-38. tanév

Az előadások címe, az előadó tanár neve	Hét órák száma	A gyakorlatok bizonyítja a beíratkozást	A tanár bizonyítja a felkészítést a felvételhez	Jegyzetek
		aláírás	nap	
Korvath János: Magyar irodalomtörténeti prolegomena.	1			
Korvath János: A XVII. század.	3.			
Korvath János: Jelen magyar irodalomtörténete.	2.			
Erdei Mihály: Magyar irodalomtörténet.	2.			
Páris Dezső: A XIX. századi magyar nyelv.	1.			
Páris Dezső: Bevezetés a magyar nyelvészetbe.	1.			
Árnyas István: A XVII. század világi lírája.	1.			
Korvath Gyula: Logika.	2.			
Körösi Zoltán: A nyelv története.	2.			
Schwartz Elemér: A nyelv története.	2.			

8 filléres bélyeg

Látta:
e. a. dekan

1937. szeptemberében, amikor Babiczky Béla megkezdi egyetemi tanulmányait a budapesti egyetem magyar-német-művészettörténet szakán a nagy a politikában is felgyorsulnak a történelmi események, melyek nagy hatással lesznek e korszak pályakezdő értelmiségére.

1937. novemberében Darányi Kálmán miniszterelnök Hitlernél jár és Magyarország késznek mutatkozik arra, hogy potenciális társa legyen Hitlernek egy Csehszlovákia megcsonkítását, esetleg megsemmisítését célzó akcióban. A fegyverkezési programot a miniszterelnök 1938. március 5-én Győrött jelentette be, amely öt évre egymilliárd aranypengőt irányzott elő. 1938. március 13-án a náci Németország bekebelezte Ausztriát. Darányit Imrédi váltja. Sorra jönnek a zsidótörvények és jön a Teleki kormány. Az ország vezetőinek kül- és belpolitikai helyzete bizonytalan. Lassan, de biztosan fasizálódik az ország. 1939-ben (II.törvénycikk) elfogadják a honvédelmi törvényt, mely kimondja az általános hadkötelezettséget. Magyarország sodródik a háborúba, melynek végeredménye, hogy a fasiszta Németország szövetségeseként Magyarország a II. világháború vesztes országai közé tartozik majd.

A felnőtté válás eufórikus öröme megsokszorozza az „egyetemista” életenergiáit. Az otthonülő, olvasgató sétái közt meditáló filozofáló fiatal most a tettekben, a cselekvésekben éli ki magát. Minden megálmodott vágyát igyekszik megvalósítani. Már nem az az otthon ülő szorgalmasan tanulgató filosz, életének ebben az időszakában, hanem már a meglévő a gimnáziumból hozott alapos műveltségét kamatoztató, az összefüggéseket jól meglátó, ma úgy mondanánk, pörgős életet élő fiatal. Egy korai önéletrajzában,¹⁵ így összegezi ezeket az éveket: „1939-ben tettem tanári alapvizsgát, egyetemi végbizonyítványt 1941-ben kaptam.

Az egyetemi tanulmányokkal párhuzamosan 1938-1941. között színházi- és filmrendezői tanulmányokat folytattam az Országos Színészegyesület Színészképző Iskolájában és 1941-ben rendezői oklevelet szereztem.”

¹⁵ kézirat a hagyatékban

Tábornok

ZILAHY LAJOS színművének I. felvonása

SZEREPLŐK:

Br. Szikszóy	---	Tarján Béla
Dr. Lausch	---	Bánkuthy Illés
Grófnó	---	Szirmay Gizella
Korponay	---	Margittay Alajos
Judith	---	Bogáthy Vera
Valentin	---	Adorján Éva
Pásztorné	---	Láng Marika
Hordóssy kapitány	---	Kállódy György
Márkus hadnagy	---	Keresztes György
Műtősnő	---	Ohr Aranka I. é. n.
Apáca	---	Tolnay Katalin I. é. n.
Késmárky	---	Kiss Sándor

Rendező tanár: TARNAY ERNŐ Rendező növendék: Irsay-Kóta Béla

Operettrészletek. Előadja: Incze Aurél

Tánc.

Betanította: MISLEY ANNA tanárnő

TÁNCOLJÁK:

Cserba Erzsébet II. é. n.	Hámory István
Erdőss Vera I. é. n.	Martonyi Alfréd II. é. n.
Hariss Mária I. é. n.	Bánkuthy Illés II. é. n.
Margitfalvi Viola I. é. n.	Várhidy Károly I. é. n.

SZÜNET

Schönbrunni orgonák

Hangjáték 1 felvonásban

Szövegét írta: KULINYI ERNŐ. Zenéjét szerezte: KEMÉNY EGON

SZEREPLŐK:

A császár	---	Margittay Alajos
A főhercegnő	---	Láng Marika
A főherceg	---	Keresztes György
Girardi	---	Incze Aurél
A színésznő	---	Adorján Éva
I. számysegéd	---	Tarján Béla
II. " "	---	Bánkuthy Illés
A bécsi lány	---	Mattyasovszky Jolán I. é. n.
Ajtónálló	---	Kiss Sándor

Rendező tanár: VÁNDORY GUSZTÁV Rendező növ.: Irsay-Kóta Béla
STEPHANIDES KÁROLY karnagy

SZÜNET

Tájfún

LENGYEL MENYHÉRT színművének II. felvonása

SZEREPLŐK:

Dr. Tokerámo	---	Hámory István
Yoshikawa	---	Margittay Alajos
Kobayasi	---	Tarján Béla
Hironari	---	Incze Aurél
Yotamo	---	Kállódy István
Dr. Omayi	---	Bánkuthy Illés
Dr. Kitamaru	---	Kiss Sándor
Lindner Ottó	---	Keresztes György
Kerner Ilona	---	Gáspár Éva
Brünn Johann, szolgáló	---	Babiczy Béla I. é. n.

Rendező tanár: TARNAY ERNŐ Rendező növ.: Cservény József

Dalok.

Előadja: Ohr Aranka I. é. n.

Tánc.

Betanította: MISLEY ANNA tanárnő

TÁNCOLJÁK:

Cserba Erzsébet II. é. n., Bernát Jolán, Haris Mária, Kossányi Gizella,
Mattyasovszky Jolán, Streit Éva, Erdőss Vera és Margitfalvi Viola I. é. n.

A Förster-féle pianettát a Sternberg cég szíveségből engedte át.

Az Országos Színészegyesület Színészképző Iskolájában a vizsgaelőadásokban színészi feladatokat is bízhatnak rá. Az 1939. februárjában a Belvárosi Színházban bemutatott Lengyel Menyhért Tájfún című darabjában a szolgát, ez év júniusában Vaszary János Gonosz Marci vígjátékában Kelemen szerepében lép fel. Játékát dicsérően emelik ki a kritikák. „... Egy másik egyfelvonásosban Serényi Éva és Babiczky Béla játéka tűnt fel kellemesen.”¹⁶ De szerepet vállalt több darab rendezésében is. „... S feltűnő jó eredményt értek el a rendezőnövendékek, akik között Marton Endre, lovag Negrelli Béla, Babiczky Béla, Bognár József, Várhidy Károly és Lőcsey Gyula nevéhez fűződik a gazdag műsor egy-egy számának kitűnő kiállítása...Büszkék lehetnek erre az évfolyamra, amelynél jobb az iskola húsz éves fennállása óta alig volt...”¹⁷

¹⁶ Magyar Nemzet 1939. július 1. 4. p.

¹⁷ Esti Kurir 1939. július 1. 3. p.

A fiatal rendezőtanonc azonban nem elégszik meg a szorosan a színiiskolához kötődő feladatokkal, bekapcsolódik a magyarországi filmgyártás minden napjaiba is. Scripteri, ügyelői, rendezőasszisztensi munkát vállal több filmben is. A Magyar Hangosfilm Lexikon¹⁸ tanúsága szerint az alábbi filmekben dolgozott: Sárga rózsa 1940, Beáta és az ördög 1940, Életre ítélték 1941, Enyém vagy 1942, Kék álarc 1941-42, Tavaszi szonáta 1942, Heten, mint a gonoszok 1942, Éjfél gyors 1942, Bajtársak 1942. Karády Katalinnal, Páger Antallal és sok más a kor híres színészegyénségével kerül személyes kapcsolatba. De az ügyes, agilis fiataalt viszi a színházi szakma is. A Városi Színház két darabjában is dolgozik ügyelő-segédrendezői minőségben 1941-1942-ben-Madács: Ember tragédiája, Huszka Jenő: Erzsébet (operett).

¹⁸Magyar Hangosfilm Lexikon (1931-1944) szerk: Mudrák József -Deák Tamás, Attraktor kiadó, 2006. 41.p.

Az 1942-1943-as tanévben A Kultuszminisztérium által meghírdetett pályázat alapján egy évet a római filmfőiskolán (Centro Sperimentale di Cinematografia) operatőr szakot hallgat. Az olasz filmvilág háború előtti stílusvilágáról hiteles vizuális információt adnak Babiczky Béla itt készült fotói.

De nemcsak a fotók tanúskodnak több cikkben, tanulmányban számol be olaszországi tapasztalatairól: Filmoktatás a római filmakadémián¹⁹ A Luce, az olasz híradó- és kultúrfilmek birodalma²⁰ A Cinecitta, az olasz filmgyártás álmvárosa²¹ Az olasz filmgyártás története és problémái²² A Luce²³ Ezekkel a cikkekkel, egy poroszos szemlélettel szemben egy mediterrán szabad világnézetet képvisel. Ma csak akkor érthetjük meg ennek jelentőségét, ha összevetjük a hivatalos kultúrpolitika egyre merevebb fasisztoid szemléletével.

Babiczky Béla tehát azokhoz az értelmiségi körökhöz tarozónak mutatkozik cikkei, tanulmányai alapján, akik még hisznek egy szabadabb liberálisabb lét realitásában. Ennek azonban egyre kisebb az esélye.

¹⁹ Magyar Film 1943. szeptember 9. 5.p.

²⁰ Magyar Film 1943. szeptember 15. 4.p.

²¹ Magyar Film 1943. szeptember 22. 3.p.

²² Magyar Film 1943. szeptember 29. 4.p.

²³ Fotószemle 1944. május 21.p.

Udvar körfolyosóval.

„Bár”

A tanév végeztével a háborús események miatt hazajön egy önéletrajzának tanúsága szerint, hogy készüljön bölcsészdoktori disszertációjára.²⁴ „Eközben 1944. januárjában póttartalékosként katonai kiképzésre hívtak be. A tisztesiskoláról 1944. decemberében Budapestre irányítottak, ahol fogságba estem. A Szovjetunióból 1945. őszén az első szállítmányok között értem haza.”²⁵

²⁴ gépelt kézirat a hagyatékban

²⁵ uo.

A pályamódosítás évei

A fogságból betegen megtérő fiatalember minden erejével azon van, hogy pontot tegyen bölcsész tanulmányaira és bekapcsolódjon a megindulni látszó filmes-színházi életbe. A háború, a hadifogság nemcsak egészségét roppantotta meg, de anyagi háttérét is. Míg a háború előtti periódusban,, a filmgyártásban és a színházakban vállalt munkái biztosították megélhetését nem szorult szülői támogatásra.²⁶ Most a hadifogságból visszatérve először életében megélhetési gondokkal kell szembenéznie. A legegyszerűbb pénzkereseti lehetőségnek az újság- és folyóiratcikkek publikálása tűnik, mert az érte járó csekély honoráriumot azonnal el lehet és kell költeni a soha nem látott infláció miatt.

Szerencséje van, gyorsan befejezi doktori disszertációját, melyet „Nil” költészetéről ír, s melyet nagymértékben megalapozott az a kapcsolat, ami a Rozsnyay Kálmánékkal töltött gimnáziumi évek alatt érlelődött. Segítette a diploma megszerzésében „költői érzékenysége” és az a számtalan életrajzi vonatkozás, ami a közös verőcei évek alatt tudomására jutott.

A családi legendárium szerint²⁷ A legnagyobb nehézséget az okozta, hogy háromszor kellett elindulni a diplomaoklevélért, mert az illeték lerovásához szükséges összeg a vágató infláció miatt olyan gyorsan változott, hogy mire Dunabogdányból az egyetemre ért, már nem volt a pénz elegendő az illeték megfizetéséhez.

„A háború utáni évek hiperinflációja különösen érzékenyen érintette a legköltségesebb művészetet, a filmet. Jó néhány produkciót menet közben kellett leállítani, elfogyott és

²⁶ A szülők kapcsolata megromlik, az apa külön költözik, és új családot alapít, melyből ekkorra már két gyermek is születik és az egyedül maradó édesanya anyagi helyzete is bizonytalan. A tartalék felélésének időszaka ez, mely később szükségessé teszi a fiúi támogatást is.

²⁷ Nagypapa mesélte

értékét veszítette ugyanis a pénz, amit a forgatásra előteremtettek.”²⁸ Babiczky Béla igyekszik újra bekapcsolódni a filmgyártás folyamatában, ott van a tervezgetés pillanataiban Radványi Géza lakásán, amikor az induló film pénzügyi esélyeit latolgatják. A filmek beindulása, a filmszakma átalakulása azonban lassan folyamatnak ígérkezik. Minden jelentősebb párt saját filmgyártó céget alapít és saját ideológiájának leginkább megfelelő filmet igyekszik leforgatni. Így aztán a MAFIRT, a kommunisták cége gyártja le Radványi Géza Valahol Európában című filmjét, mely az újrainduló magyar filmgyártás emblematikus alkotása lesz. Ez a film azokat a háború utáni magyarországi körülményeket is jellemzi, mely körülmények között kell megélhetéséről gondoskodnia egy pályakezdő értelmiséginek. Nem könnyítette meg a munkalehetőségek megszerzését az a tény, hogy nem nézték jó szemmel a fasiszta Olaszországból visszatérő ösztöndíjas filmszakembert. Vélhetően ezért nem kerülhetett be a MAFIRT produkciójába sem. Ezt a hátrányt még évekkel később is érzi s nem egyszer kell bizonygatnia, hogy nem tartozott a „vesztes hatalom” ideológiai székértolói közé!

Ebben a nehéz helyzetben a biztonságot keresés, a család utáni vágy megérleli a döntést:

családot kell alapítani. A filmiskolában még az olaszországi ösztöndíj előtt ismerkedik meg Kossányi Gizellával, aki az Országos Filmegyesület Filmművelés esti iskolájába jár, színészetet tanul.²⁹ A kapcsolat eleinte csak társasági barátságnak indul, azonos szakmában dolgozó munkatársak évődő jó viszonyának. Az olaszországi tanulmányút fotói, a színészvilág lányarcai talán egy kicsit lazítják az egyre erősödő vonzást, amit a két fiatal egymás iránt érez, de a háborús megpróbáltatások, a hadifogság³⁰ erősíti és nem gyengíti az elhatározást, hogy közösen próbálnak úrrá lenni e nehéz időkben a pályakezdés nehézségein. A

²⁸ A filmgyártás újraélesztése, Magyar Kódex VI. kötet 274. p.

²⁹ Kossányi Gizella 1938-ban szerez tanítói oklevelet, de mivel nem tud rögtön elhelyezkedni, beiratkozik az 1938-1939-es tanévre színészetet tanulni.

³⁰ (Lábjegyzet: Póttartalékos hadapród örmesterként vonul be 1944-ben és 1945. novemberében tér haza a Szovjetunióból.)

döntést segíti, hogy Kossányi Károly az építészmérnök, az após kiegyensúlyozott tekintélyt parancsoló természetével családösszetartó képességével biztos háttérnek látszik a családalapításhoz. 1946. februárjában a Pongrác úti állami lakótelep kápolnájában tartják esküvőjüket. 1946. novemberében pedig megszületik a fiuk és a felelősség mindkét szülőt arra ösztönzi, hogy félretéve az „álmokat” minél hamarabb rendes jövedelmet jelentő foglalkozást válasszanak.³¹

Az elkövetkező éveket, az állást szerezni, kenyeret biztosítani a családnak törekvés jellemezte. A hagyatékban számtalan álláskérelmet és elutasítási dokumentumot találtam. Elutasítási dokumentum érkezik 1946. december 14-i dátummal a Polgármesteri Hivatalból és 1947. májusában a minisztériumtól, melyben dr. Kardos László miniszteri osztálytanácsos arról értesíti, hogy a minisztérium alá tartozó művészeti, vagy tudományos intézethez való kinevezése, megfelelő üresedés hiányában, ez idő szerint nem teljesíthető. A címzés itt még Dr. Babiczky Béla filmrendező! Nem véletlen és a korra nagyon jellemző, hogy a „gyanús” olasz ösztöndíjas az első állást a Szovjet Magyar Baráti Társaságnál kapja. A kultúrosztályt, majd a művészeti osztályt vezeti. Munkája mellett továbbra is publikál művészeti témájú cikkeket újságokba, szakfolyóiratokba.

A szabad, független politikai irányzathoz, párthoz nem kötődő életvitel és életszemlélet, ami érdekes módon a fasizálódó Magyarországon számára gyors sikereket hozott, most az egyre élesedő pártharcok világában a lehetőségek beszűkülését eredményezi. Nem az előmenetelért kell tevékenykednie, hanem az életben maradásért. 1946-ban későbbi dokumentumok szerint a Szociáldemokrata Párt tagja lesz.

1949. június 30-án kelt levél szerint „Értesítjük, hogy Társaságunknál betöltött állását folyó évi december 31-re felmondjuk.” A korszak politikai közhangulatát jól jellemzi az Eötvös Lóránt Tudományegyetem Központi Személyzeti Osztály kádernyilvántartásából megszerzett dokumentum.³² Az 1952-ben kelt dokumentum így jellemzi a munkavállalót: „Kedves Füredi Elvtárs! Folyó hó 21-iki levelükre válaszolva közöljük Dr. Bábiczki Béla káder jellemzését: 1919-ben született. Értelmiségi családból származik. Abszoluoriumot

³¹ Babiczky Béláné, született Kossányi Gizella eleinte tanítóként dolgozik, majd elvégezve esti iskolán a gyermeknevelés mellett a főiskolát, általános iskolai tanárnő lesz. Magyar irodalmat és történelmet tanít. Később igazgatóhelyettes, majd igazgató lesz. Egész pályafutása alatt hűséges marad Kőbányához, a főváros X. kerületéhez, és sok szakmai elismerés mellett nyugdíjba vonulásakor megkapja a Kőbányáért érdemrendet.

³² Babiczky Béla precízségére jellemző, hogy ezeket a dokumentumokat eredeti példányban kikérte és megszerezte, és saját iratai között megőrizte. Az nem derült ki pontosan, hogy ez 1957 után vagy 1989 után történt.

végzett; színészi és rendezői oklevéllel rendelkezik. Nős egy gyermeke van. A Film Szakszervezet, majd később a Színész Szakszervezet tagja 1946 óta. 1947. május 7-én került a Magyar Szovjet Társasághoz, hol a Kulturoosztály egyik vezetője, majd 1948. augusztusában ugyanott a művészeti és szakosztály vezetését vette át. 1949. július 1-én, az MSZT Babiczki Bélának felmondott, december 31-re. 1946-ban lépett be a Szociáldemokrata Pártba: 1949. januárjában az I.sz. felülvizsgáló Bizottság a Pártból kizárta. Indok: a munkásosztályhoz semmi köze. Polgári beállítottságú, alkalmazkodó, politikailag akkor még képzetlen, apolitikus volt. A Szakosztályok éléről leváltottuk, mert nem találtuk politikailag arra alkalmasnak. Egyben mint feleslegessé vált munkaerőt elbocsájtottuk. Elvtársi üdvözléssel: Őszi Sándor, a Káderosztály vezetője.”

Az ismételt álláskeresés periódusa következik. 1949 szeptemberében dr. Bóka László államtitkár értesíti, hogy a Széchenyi könyvtárban állás nincs üresedésben.

1949

Kedves Barátom!

Az illetékes főosztály értesítése szerint jelenleg a Széchenyi-könyvtárban állás nincs üresedésben.

Budapest, 1949. szeptember 19.

Tisztelő híved:

Bóka László
/dr. Bóka László/
államtitkár

Több elutasító papír között találjuk a Múzeumok és Műemlékek Országos Központját Dr. Pogány Ödön Gábor aláírással. A sikertelen próbálkozások után 1950 augusztusában az Országos Könyvtári Központba segédelőadói munkakörben alkalmazzák 710.-Ft fizetéssel. 1951. március 5-i dátummal találunk egy bizonyítványt a hagyatékban, mely arról értesít, hogy egy három hónapos könyvtáros- és dokumentáló tanfolyam (ideológia, könyvtárpolitika, katalogizálás és bibliográfia, osztályozás, olvasószolgálat) írásban és szóban kitűnő eredménnyel megfelelt. Az aláírók: Köhalmi Béla, Csapodi Csaba, Fitz Mózes, Zalai Zoltán.

6. sz.

ILLETÉK
2
FORINT

Bizonyítvány

Az Országos Könyvtári Központ vizsgáló bizottsága igazolja, hogy a Debrecenben,
1919. március 12-én született dr. BABICZKY Béla

az 1950. október-decemberben tartott három hónapos könyvtáros- és dokumentáló-tanfolyam vizsgálatain a
vallás- és közoktatásügyi miniszter által 1613-8/1951. sz. alatt jóváhagyott vizsgálati szabályzat követelmé-
nyeinek (ideológia, könyvtárpolitika, katalogizálás és bibliográfia, osztályozás, olvasószolgálat) írásban és
szóban kitűnő eredménnyel megfelelt.

Budapest, 1951. március 5.

Köhalmi Béla
Csapodi Csaba
Fitz Mózes

Zalai Zoltán
az Országos Könyvtári Központ vezetője,
a vizsgáló bizottság elnöke

a vizsgáló bizottság tagjai

Talán ettől a bizonyítványi dátumtól számíthatjuk, hogy Babiczky Béla életében bekövetkezett a pályamódosítás. Ettől kezdve az világosan látszik, hogy ezt tekinti fő tevékenységének és a művészeti érdeklődés életében hobbivá, kiegészítő tevékenységgé válik, bár életét végig kíséri például a fényképezés. Számtalan fotópályázaton és kiállításon vesz részt és nyer oklevelet, kap díjat, s vezeti később az egyetem fotószakkörét is.

Egy könyvtárosi pálya elindul

1950. augusztusában kap állást az Országos Könyvtári Központban, bibliográfus-szakozó munkakörben dolgozik. A gyakorlati munka tapasztalatai alapozzák meg az Országos Könyvtári Központ tanfolyamán tanúsított kiváló minősítést. A „vizsgálóbizottság tagjai” közt találjuk Csapodi Csabát és Köhalmi Bélát, a könyvtári szakozás kiváló szakembereit. Ez idő tájt ez a szervezet tartotta a szakmai kapcsolatot az Egyetemes Tizedes Osztályozás (ETO) magyarországi munkálataival és nemzetközi szervezetével, a FID-el is. „A második világháború után, 1946-ban Magyarország újra felvette a kapcsolatot a FID-el és 1947-től újra a FID nemzeti tagja lett az Országos Dokumentációs Központ (ODK), illetve ennek megszűnése után az Országos Könyvtári Központ (OKK) révén. Az osztályozó munka módszereinek ismertetése mellett a legfőbb segítséget az ETO magyar nyelvű táblázatának publikálása jelenthette. E célokat kívánta megvalósítani az OKK mellett 1950-ben életre hívott Országos Osztályozási Bizottság (OOB), melynek titkári teendőit 1950-1951.

folyamán az OKK dokumentációs osztályának kijelölt munkatársa látta el.”³³ Talán a véletlen is szerepet játszott abban, hogy a pályamódosító egyszer csak egy feladatorientált team kellős közepében találja magát. Az alkotó munka lehetősége csillan meg Babiczky Béla előtt. A szakozás és a dokumentáló munka mechanikus nagy precizitást kívánó, de nem igazán kreatív tevékenységével szemben ennek a feladatnak elveivel, módszertanával foglalkozni kihívásnak látszott az új körülmények között. Jó előadó képessége, és koncepcióban távlatokban gondolkodó képessége hamar kiderül és amikor „az OKK tevékenységét 1952-től az Országos Széchényi Könyvtár Könyvtártudományi- és Módszertani Központja vette át „, adódott a lehetőség, hogy az ezen a területen szerzett tapasztalatait az oktatásban kamatoztassa. Bölcsészkaron szerzett egyetemi diplomája lehetővé tette egyetemi alkalmazását. 1952. augusztusában tanársegédi minőségben a Könyvtártanszék dolgozója lesz. Hivatalos adat nincs rá, de vélhetően Köhalmi Béla hívja, aki már 1949-től meghívott előadója a Könyvtártudományi Tanszéknek és 1956-1960. között a tanszék egyetemi tanára.³⁴

Az egyetemi jegyzetek sora

Lemérhető-e egy oktatási tevékenység, megítélhető-e egy képzés színvonala évtizedek távolából, ha elővesszük és belelapozunk sárgult papírú egyetemi jegyzetek sorába. Valószínűleg nem, bizonyos következtetések azonban biztosan levonhatóak. Minden tudományterület állandó mozgásban van, fejlődik, de legalább is változnak a fontosnak ítélt szempontrendszerei és változik természetesen a hozzá társítható társadalmi gyakorlat is.

Ha az ötvenes évek könyvtári gyakorlatát és az elméleti publikációkat szemügyre vesszük, két fontos dolog azonnal a szemünkbe tűnik. Az elmélet tekintetében jól érződik egy kettősség. A nagy politikában és a kultúrpolitikában kötelező érvénnyel kell, kellett figyelni a szovjet publikációkra és a Szovjetunió könyvtári gyakorlatára. Másrészt a

³³ B. Hajdu Ágnes – Babiczky Béla: Bevezetés az információkereső nyelvek elméletébe és gyakorlatába. Bp.: Universitas Kiadó, 1998. 205. p.

³⁴ Hangodi Ágnes szerint Waldapfel Eszter arról tájékoztatta a munkát és állást kereső Babiczkyt, hogy az ELTE bölcsészkarának keretei között akkor néhány éve működő Könyvtártudományi Tanszék vezetője, Varjas Béla oktatói feladatokra keres munkatársat.

könyvtártudomány elméletével jelen vizsgálatunk tekintetében az osztályozás elméleti kérdéseiben és a Tizedes Osztályozásnak, mint gyakorlatnak nyugat-európai alakulásától nem lehetett eltekinteni. Ez a kettősség jól kitapintható Babiczky Béla jegyzeteinek szöveganyagában, de különösen a szöveggyűjtemények válogatásaiban és a megadott szakirodalomban. Az 1957-ben megjelent Könyvtári Osztályozás I. (Az osztályozás története és elmélete) egyetemi jegyzet szöveggyűjtemény része, folyóiratokban megjelent cikkek közül válogat, ahogy a bevezető írja „Ebben a függelékben az osztályozás tanulmányozásához szükséges irodalomból azokat válogattuk össze, és közöljük tanulmányozás céljából, melyeknek megszerzése – a levelező hallgatók számára – főleg vidéken esetleg nehézségekbe ütközne.”³⁵ ³⁶

A magyar és az amerikai szakirodalom mellett jól látszik a határozott szovjet jelenlét. Az előszóból még megtudhatjuk, hogy Haraszty Gyula: Osztályozás, szakrendszerek című 1952-es egyetemi jegyzete a kiinduló pont. Öt év egyetemi jegyzet nélkül múlt el és az oktatásban nyilvánvalóan jelentkezett egy ilyen írott összefoglalónak a hiánya. Az előszó hivatkozik is a megváltozott körülményekre, tantervre, didaktikai szempontokra, stb. Amit azonban a jegyzet megírójának okvetlen figyelembe kellett vennie, hogy az 1950-es évek közepére a Tizedes Osztályozás széles körben elterjedőben volt a magyar könyvtári gyakorlatban. Bár az első igazán jól használható ETO táblázat 1958-ban jelenik meg Veredy Gyula szerkesztésében az Országos Széchényi Könyvtár Kiadványai sorozatban. „A nemzetközi táblázatok hivatalos magyar kivonata” Már ebben a táblázat kiadásban is tevékenyen részt vett Babiczky Béla, ezt látjuk az előszó köszönet nyilvánításából.

Ennek a helyzetnek az ismeretében bővül a jegyzet tartalma az 1952-es egyetemi jegyzethez képest. „...Több nem mellőzhető kérdést vetett fel, az egyetemi könyvtárosképzés megváltozott körülményei...így lényegesen bővült a tudományok osztályozásáról és a tárgyszókatalógus szerkesztéséről szóló rész... és szinte egészen újjalag épült bele például az osztályozás logikai problémáival foglalkozó rész.”³⁷ Még egy nem kevésbé érdekes utalást találunk a bevezetőben, mely a szerző nagy fokú előrelátását és vélhetően a nemzetközi szakirodalom újdonságainak ismeretét is jelzi. „Jelenlegi

³⁵ Babiczky Béla: Könyvtári Osztályozás I. Bp.: Tankönyvkiadó, 1957. 69. p.

³⁶ Kedrov, B.: A tudományok osztályozása . Filozófiai Értesítő, 1955. 1.sz./ Fogarasi Béla: A tudományok osztályozásának elméleti és gyakorlati kérdései. Akadémiai Értesítő, 1954. LXI. Kötet 504. sz. / Teszlenko, Z.N.: A szovjet könyvtári osztályozás tervezete. Könyvtári Tájékoztató 1955. 1. sz. / Ankét az új szovjet szakrendszerről. Magyar Könyvszemle 1955. 1-2.sz 138-143. p. / Vickery,B.C.: A tárgyszavak és tárgyjelek kérdésének újabb eredményei. Könyvtári Tájékoztató, 1956. 4. sz. 42-43. p.

³⁷ Babiczky Béla bevezetője a jegyzethez, 3. p.

formában e jegyzet még nem tekinthető sem teljesnek, sem véglegesnek, nem csak azért, mert második része csak később jelenik meg, hanem azért sem, mert sok területen, de még inkább több részletében még javítható, kiegészíthető lenne. Így például tárgyalni lehetne azokat a problémákat is, melyek az osztályozásnak a gépi tájékoztatásban való alkalmazásánál merülnek fel.” !!

Az egyetemi oktatásban, a könyvtáros képzésben az elméleti megalapozottságon túl egyre nagyobb igény volt az olyan szakemberekre, akik az egyetemi padokból kikerülve „azonnal” hasznos tagjai lehetnek a könyvtári munkának. Ezért 1964-ben megjelenő jegyzet már alcímében mutatja szándékot: „Az Egyetemes Tizedes Osztályozás rövidített magyarázatos táblázata” Ezt a gyakorlat felé fordulást jelzi az utószó is, mely konkrét gyakorlási tanácsokat ad és javasolja azt is, hogy hogyan ellenőrizze le az egyetemi hallgató, hogy jól végezte-e el a feladatokat. „A gyakorlat második szakaszában magunk osztályozzunk olyan könyveket, melyek később a Nemzeti Bibliográfiából, illetve olyan folyóiratcikkkel, melyek a Repertóriumából kikereshetők és az ott közölt szakjelzetekkel saját jelzetünket össze tudjuk hasonlítani.

A gyakorlat felé fordulás – jegyzetekben is megmutatkozó okai – nem csak didaktikai megfontolások voltak, hanem a hallgatói állomány jelentős átalakulása is. Az 1960-as évek második felétől a levelező képzés aránya csökken, egyre kevesebb már a könyvtárakban dolgozó, gyakorlati szakember az egyetemisták között és egyre több az olyan hallgató, aki „második” nem tanári szakának választja a könyvtár szakot, nincs könyvtári gyakorlata. Szükséges tehát egyetemi körülmények között lehetőséget adni a gyakorlat megszerzésére.³⁸

Az „egyetemi jegyzetek” javított-bővített kiadásainak sorában két válogatás érdemel különleges figyelmet. 1967-ben a Tudományos műszaki tájékoztatás címmel D. Patek Ferenc szerkesztésével jelenik meg egy összeállítás, mely a Mérnök Továbbképző Intézet előadássorozatából készül. Ebben a kötetben Babiczky Béla felhasználva az ETO fejlesztésében szerzett tapasztalatait és a nemzetközi konferenciák (FID) problémafelvetéseit a könyvtári osztályozás, információszolgáltatás és az ETO lehetőségeit oly módon tárgyalja, hogy rámutat azon konfliktusok elméleti és gyakorlati problémák sorára, melyek átgondolása szükségesnek látszik. E dolgozat keretében most nincs mód a

³⁸ Babiczky László személyes közlése; Babiczky László 1965-1970 között járt az egyetem könyvtár szakára és emlékszik az erről folyó diák-tanár párbeszédre

tanulmány tartalmát kritikai górcső alá vetni, a dolgozatíró nem érzi erre felkészültnek magát, de az világosan látszik, hogy Babiczky Béla jól érzékeli e tudományterület megújulásának szükségességét, érzékeli a technika fejlődése következtében megnyíló lehetőségeket. A nemzetközi kutatások új irányaira hívja fel a figyelmet. „Vizsgálják osztályozási rendszerek dokumentációs eljárásokkal való kombinálásának lehetőségeit, például az osztályozási rendszerek alkalmasságát a gépi válogatási technikákra, így a tizedes osztályozásáét is... Igen nagy számmal szerepel a kutatások között a különféle számítógépek, gépi eljárások kölcsönös viszonyának kutatása a különböző szakrendszerek a programozás szempontjából. Ezek a kérdések látszólag már messze távolodtak a könyvtári osztályozás régi értelmezésétől... elképzelhető az is, hogy ennek az új tartalomnak megjelölésére az osztályozás helyett más elnevezést kell keresnünk.”³⁹ A tanulmány egy későbbi részében olvasóinak felvázolja a kutatások állását, hogy miként lehet képes a számítógép a kettes számrendszerben megbírózni az ETO számjelzeteivel. Megnevezi a FID negyedévenként megjelenő folyóiratát, ahol e fontos kérdéskörrel és kutatási eredményekről napra készen lehet tájékozódni. (Review of Documentation, Nachrichten für Dokumentation)

A másik fontos kiadvány, mely bizonyos szemléletváltásról tanúskodik az a szöveggyűjtemény, melyet 1970-ben jelentet meg. A bevezetőben utal arra, hogy ez kiegészítés a jegyzethez, de a válogatás mutatja a szerkesztő célját, hogy az olvasó közvetlenül ne áttételesen jusson a terület tudományos eredményeihez. A cikkek, tanulmányok a dolgok természeténél fogva nemcsak kiegészítik egymást, de más-más utat, gondolkodásmódot jeleznek, és pontosabb képet adnak egy tudományterület jelenlegi problémáiról, mint egy, akár igen jól, megformált jegyzet, tankönyv. Különösen igaz ez akkor, ha egy adott terület felfogásmódja változóban, átalakulóban van. Ebben a szöveggyűjteményben már külön fejezet, több tanulmánnyal foglalkozik az Egyetemes Tizedes Osztályozás, mint információkereső rendszer problémakörével. Az egész válogatás azt sugallja, hogy: figyelem új korszak kezdődik!

A szöveggyűjtemény újszerű szemlélete jól illeszkedik a magyar kultúra azon áramlatába, amit az új gazdasági mechanizmusnak szoktunk nevezni (1968) és mely szellemi mozgalmak itt Közép-Európában a csehszlovák eseményekhez, majd bizonyos

³⁹ Babiczky Béla: A reprográfia alkalmazása a dokumentációban. A Tudományos Műszaki Tájékoztatás szerk: Dr. Patek Ferenc. Bp.: Mérnöki Továbbképző Intézet, 1967. 269-293.p.

megtörpanáshoz, visszarendeződéshez vezetnek, de amely változások bűvópatakként a „rendszer” átalakulásához vezetnek, eleinte csak a tudomány és a kultúra területén.

Az 1960-as évek végének tankönyvei, szöveggyűjteményei változatlan illetve javított formában közel egy évtizedig szolgálták az oktatást. Nyilván, bár nem dokumentálható, hogy az egyetemi előadások érzékeltethették a hallgatókkal, hogy milyen kutatások folynak a világban, és miképpen változik az információk iránti igény, és ennek miképpen kíván eleget tenni a könyvtári osztályozási rendszerekre épülő információs szolgáltatás.

A Bevezetés a könyvtári osztályozás elméletébe és gyakorlatába a Tankönyvkiadónál megjelent jegyzet (1978) talán összefoglalásának tekinthető jegyzetelőzményeinek. Talán nem is tartalmi újdonságaiban, hanem hangsúlyeltolódásokban és a tankönyv szerkezetében látszik a gyökeres változás. A mesélő fogalmazásmódot felváltották a rövid, lényegre törő, inkább meghatározás jellegű fejezetek, melyekben az előzőeknél sokkal jobban számított a jegyzetíró olvasójának kreativitására az összefüggéseket felismerő képességére. Talán azért, mert addigra már világossá vált, hogy informatikai áttörés előtt áll a világ és ez átformálja majd a könyvtári információs szolgáltatást és ezen keresztül nyilvánvalóan a könyvtári osztályozást is. Babiczky Béla vélhetően aggódott, hogy az egyetemes tizedes osztályozás miképp tud megfelelni az új korszak kihívásainak.

Energiáit e jegyzet megírása után az egyetemi oktatáson túl továbbra is az ETO aktuális megújulási, átalakulási munkálataira és magyarországi kiadásaira koncentrált. Figyelte a változásokat, felhívta tanítványainak figyelmét arra, hogy melyek azok a szakmai problémák, melyekre a jövő kutatóinak és döntéshozóinak figyelemmel kell majd lenniük. Az egyetemi jegyzetek sora itt megszakad, de az életpályának mintegy lezárásaként 1998-ban még jegyzi nevét könyv. Erről a Könyvtár Tanszék történetéről szóló könyv⁴⁰ így emlékezik meg. „Szerencsére nyugállományba vonulása óta is rendszeresen részt vesz a Könyvtártudományi Tanszék munkájában, melynek az utóbbi időben ékes bizonyítéka Barátné Hajdu Ágnessel együtt publikált könyve „a Bevezetés az információkereső nyelvek elméletébe és gyakorlatába. Ez a könyv már a XXI. század szellemében születik, gondolkodásmódja egyszerre összegző lezárása egy tudományos periódusnak és egyszerre jövőbemutató megcsillantva e terület XXI. századi lehetőségeit. Talán nem véletlen, hogy az idős tanár (79 éves) és a fiatal nemzedék egy tagja vállalkozik a könyv megírására.

⁴⁰ Sebestyén György: Az egyetemi könyvtáros képzés ötven éve. Bp.: Eötvös kiadó, 2001. 115-119.p.

Babiczky Béla szerepe az Egyetemes Tizedes Osztályozás magyarországi munkálataiban és ennek nemzetközi kapcsolódásaiban

A hagyaték dokumentumait vizsgálva látszik, hogy Babiczky Béla szakmai pályafutásának dokumentumait (jegyzetek, publikációk, szakanyagok, tervezett- és elhangzott felszólalásai, stb.) milyen precíz rendben találtuk meg. Teljesnek tűnik a gyűjtemény annak ellenére: tudomásunk van arról, hogy az ETO-val kapcsolatos dokumentumoknak, levelezéseknek a tudományos kutatás számára fontos anyagait a Könyvtártudományi Tanszék rendelkezésére bocsátotta. Másolatokat, könyveket azonban, hisz olyan szorosan tartoztak életéhez, megőrzött és haláláig nagy becsben tartott.

A pályakép megrajzolásánál világosan látszik: azok a tudományos eredmények, melyeket elért s melyeket a nekrológokban a kitüntetésekén túl a Könyvtártudományi Tanszék történetéről írt könyv is visszaigazol, nem kis mértékben annak köszönhető, hogy integrálni tudta tevékenységében a gyakorlatot és az elméletet. A két tevékenység nem időrendben követte egymást, hanem az egész pályafutás alatt szorosan összekapcsolódott. Az ETO munkálataiban szerzett napi tapasztalatai gazdagították, megalapozottá tették egyetemi oktatói tevékenységét és egyetemi jegyzeteinek tudományos publikációinak hitelességét. Ha ma egy pillantást vetünk a magyarországi felsőoktatás körüli vitákra, reformtörekvésekre egyik kíváncsúnak elérendő gyakorlatnak az látszik, hogy szorosabb legyen egyetemeink kapcsolata a gyakorlattal. Ez Babiczky Béla egész szakmai tevékenységére jellemző volt.

A pályamódosítással foglalkozó fejezet részben már beszéltünk arról, hogy az Országos Könyvtárügyi Központ hogyan kapcsolódik tevékenységében a FID-hez. És azt is érzékeltettük, hogy Babiczky Béla itt kerül szoros kapcsolatba vagy ismerkedik meg az e területre váró feladatokkal. Földi Tamás: Búcsú a FID-től című tanulmányában ⁴¹ így ír: „Duyvis-nak 1945. után sikerült a háború utáni nehéz helyzetben is újraéleszteni a szervezetet. Ezután valódi fellendülési szakasz következett be, amely a kilencvenes évekig tartott. A Holland kormány jóvoltából a FID saját székhellyel rendelkezett. Tevékenysége csúcán hetven nemzeti tagja és sok egyéni tagja is volt.” Lényegében ennek a felfelé ívelő

⁴¹ Földi Tamás: Búcsú a FID-től. Tudományos és Műszaki Tájékoztatás 48.évf. 4.sz. (2001) http://tmt.omikk.bme.hu/show_news.html?id=1107&issue_id=37 (2007.o2.23.)

periódusnak volt részese Babiczky Béla. Arra most nem vállalkozhat a dolgozat, hogy pontról pontra kövesse az ETO változásait, magyarországi történetét és elterjedésének állomásait. Ez számos cikkében és tanulmányában Babiczky Béla megtette.⁴² Három fő szempontot azonban érdemes kiemelni.

Az az aprólékos ETO fejlesztési munka, melyben részt vett, később vezetett mindig a magyarországi könyvtári gyakorlatot tartotta szem előtt. Ennek érdekében dolgozott az ETO magyarországi kiadásain, mert tudta, hogy ezen segédeszközök nélkül nem alakulhat is egységes elterjedt szakkatalógus rendszer, mely pontosan képes a könyv- és folyóirat állomány tartalmának tükrözésére, mely alapja a tájékoztatási munkának. A feladat nehézségét nemcsak a szűkös pénzügyi források, a kiadói problémák jelentették, hanem az is, hogy viszonylag kevesen vállalkoztak erre az aprólékos munkára. Nem szabad elfelejteni, hogy ebben az időszakban nem álltak még szövegszerkesztő programok rendelkezésre, ezért a szövegek javításai, a jelzetek módosulásai rengeteg manuális munkát igényeltek. (Például a kézzel javított példányok újragépelése, stb.)

⁴² Lásd. bibliográfiai összeállításunkat

Már 1965-ben, amikor megtervezik az ETO teljes magyar kiadását megfogalmazza az irányelveket, ami elengedhetetlen egy ilyen nagylélegzetű munka elvégzése előtt.⁴⁵ Az irányelvekben és ez mutatja a szerző alaposágát, tudományos felkészültségét nemcsak pontos menetrendet ad a zökkenőmentes munka érdekében, de felhívja a figyelmet a „szakterminológiai azonosítás” problémáira. „Egyes magyarra pontosan le nem fordítható szakkifejezések esetében kívánatos a kéziratban az eredeti (angol, francia, német, stb.) kifejezés meghagyása is zárójelben. Ez végül a kiadott táblázatban is megmaradhat: pl. 330.186.22 Wirtschaft des Wohlbefindens(Welfare). Az osztályozási táblázatok fordításakor a nem teljesen egyértelműen lefordítható szavak hiteles fordításának megállapítása céljából ajánlatos a különböző nyelvű táblázatok illetve az Extensions and Corrections to the UDC különböző nyelvű kiadásainak összehasonlítása.”

A másik nem kevésbé fontos szempont, hogy az ETO munkálataiban Babiczky Béla messzemenőleg azt a törekvést képviseli, hogy a magyarországi munkálatok szoros összhangban legyenek az európai törekvésekkel. Szoros együttműködésben napi kapcsolatban dolgozik a FID bizottságával és arra törekszik, ami egyébként megegyezik a FID alapcélkitűzésével, hogy a z ETO táblázatsrendszer a szakirodalomban tükröződő egységes európai kultúra felmutatására legyen képes. Ma már ez majdnem természetesnek tűnik, de a „szocializmust építő” Magyarországon számtalan olyan, elsősorban a politikai elvárások nyomán létrejövő törekvés volt, melyek a különbözőséget, a külön utat hangsúlyozták.⁴⁶ E korszak legjobb könyvtárosai, talán nem túl nagy elfogultsággal írhatom, hogy ennek a törekvésnek az egyik élharcosa Babiczky Béla volt, arra törekedtek ezen a területen, hogy szorosan kapcsolódjon Magyarország az európai áramlatokhoz. Ezért volt igen fontos Babiczky Béla számára, hogy az újabb kiadások (a rövidített és a teljes is), FID számok alatt és magyar szabványként jelenjenek meg, ami a szoros összekapcsolódás biztosítéka volt. Ennek a nemzetközi tevékenységnek, melynek Babiczky Béla is aktív részese volt a konkrét szakmai kérdéseken túl kultúrpolitikai, sőt politikai jelentősége is volt, mert csökkentette Magyarország elszigeteltségét. Földi Tamás erről így ír: „A hatvanas években erőteljesebbé vált három évtizedes fejlődés jórészt kelet-nyugati kapcsolatok ápolásának volt tulajdonítható. A Nemzetközi Dokumentációs Szövetség, majd új nevén a Nemzetközi Információs és Dokumentációs Szövetség

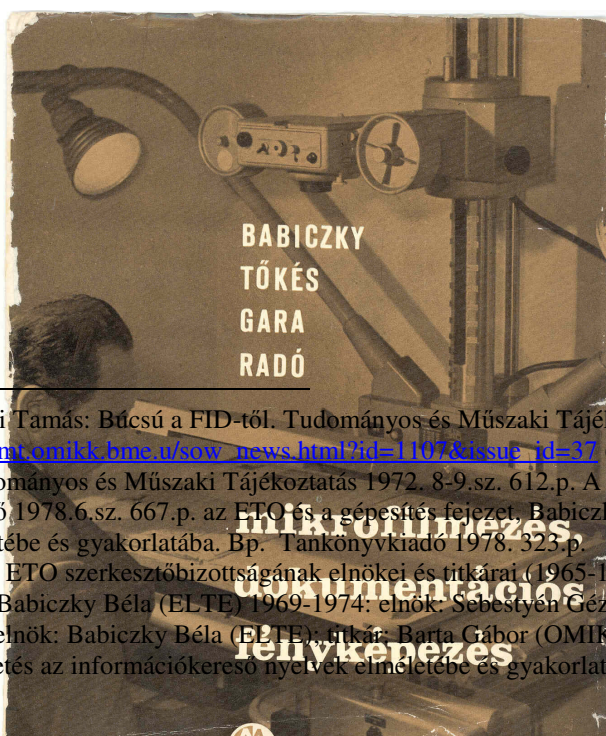
⁴⁵ Irányelvek az Egyetemes Tizedes Osztályozás magyar nyelvű teljes kiadásának munkálataihoz, Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ, Budapest 1965.

⁴⁶ Szovjet gyakorlat, Marxista szakirodalom, Tudományos szocializmus, stb.

hervadhatatlan érdemeket szerzett azzal, hogy olyan időben volt kapcsolatteremtő fórum, amikor a világot a kettéosztottság jellemezte.”⁴⁷

A harmadik szempont, ami már egészen korai időpontoktól jellemezte az ETO munkálataiban résztvevő szakember tevékenységét, hogy miközben fáradhatatlanul dolgozik az ETO fejlesztésén, karbantartásán, magyarországi kiadásainak előkészítésén szem előtt tartva a könyvtári gyakorlatot megmarad kritikai szemlélete, vázolja a felmerülő problémákat és újra és újra felvetődik publikációiban az ETO és a gépesítés kapcsolata és problémavilága! A gépi adatkezelés lehetőségei a lyukkártyától a számítógépek adta lehetőségekig már egészen korai publikációiban is felvetődnek.⁴⁸ Kettősség mutatkozik meg Babiczky Béla szemléletében, úgy gondolja, szerintem helyesen, hogy egy akkora rendszert radikálisan nem lehet megváltoztatni, mert erre egy európai gyakorlat alapozódik, szükséges tehát a tudományok gyors változását követő finomítások sora, de valahol az indexelés területén kell és lehet megtenni a „gépesítés” első gyakorlati lépéseit.

Babiczyk Bélának az ETO munkálataiban való részvételét még egy szerintem nem lényegtelen megállapítással zárnám. Annak a törekvésnek a kiemelésével, hogy a munkálatok minden lényeges fázisánál, minden szakmai részletkérdésről is publikációval számol be. Ezzel megteremtve a szakmai nyilvánosságot, hogy személyes beszélgetésekben kikristályozódott álláspont kerüljön megvalósításra illetve ilyen álláspontot képviseljünk a nemzetközi fórumokon.⁴⁹

A reprográfia Babiczky Béla tevékenységében

⁴⁷ Földi Tamás: Búcsú a FID-től. Tudományos és Műszaki Tájékoztatás 48.évf.4.sz. (2001)

http://tmt.omikk.bme.u/sow_news.html?id=1107&issug_id=37 (2007.o2.23.)

⁴⁸ Tudományos és Műszaki Tájékoztatás 1972. 8-9.sz. 612.p. A kiadás indexelése kapcsán vagy a Könyvtári Figyelő 1978.6.sz. 667.p. az ETO és a gépesítés fejezet. Babiczky Béla: Bevezetés a könyvtári osztályozás elméletébe és gyakorlatába. Bp. Tankönyvkiadó 1978. 323.p.

⁴⁹ „Az ETO szerkesztőbizottságának elnökei és titkárai (1965-1990: 1965-1968: elnök: Lázár Péter (OMKDK); titkár: Babiczky Béla (ELTE) 1969-1974: elnök: Sebastyén Géza (OSZK); titkár: Babiczky Béla (ELTE) 1975-1990: elnök: Babiczky Béla (ELTE); titkár: Barta Gábor (OMIKK) „B. Hajdu Ágnes – Babiczky Béla: Bevezetés az információkereső nyelvek elméletébe és gyakorlatába. Bp.: Universitas kiadó, 1998. 207.p.

1960-ban másodállást vállal az egyetemi tanítás mellett és az Országos Széchenyi Könyvtár Mikrofilm osztályának vezetője lesz. Ennek a döntésnek valószínű anyagi okai vannak. Az azonban nem véletlen e terület vezetésénél rágondolnak, mert a fényképezés, mint tevékenység pályamódosítása ellenére mindenki által ismert hobbiként életének fontos része volt. Az ELTE bölcsészkar fotószakkörét egyetemi oktatóként ő vezeti, bár biztos adat nincs rá valószínűleg ő is hozza létre. Lőrinc L. László a Bestseller című televízióműsorban azt nyilatkozta, hogy örökké hálás lesz azért, hogy fotózni megtanult Babiczky Bélától a szakkörben, mert a tudás nagy segítségére volt könyveinek adatgyűjtésében. A Könyvtártudományi Tanszék történetéről szóló könyv szerint⁵⁰ „Babiczky Béla vezette az Aggteleki cseppkőbarlang tudományos szintű lefényképezését is.⁵¹ Arról azonban gazdag képanyagot is találtam a hagyatékban, hogy a fényképezéshez, mint művészeti tevékenységhez egész életén át hűséges maradt. Számos fotókiállításon vett részt képeivel, többet díjakkal és oklevelekkel ismertek el.

⁵⁰ Kovács Máté halálától a rendszerváltásig (Sebestyén György) 118.p.

⁵¹ A hagyatékban erre semmiféle dokumentum nincs.

Saját otthoni laboratóriumában nagyította, laborálta képeit. A fotózáshoz szükséges eszközöket megkülönböztetett szeretettel gondozta, nagyon vigyázott rájuk. A hagyatékban sok száz negatív, rengeteg papírkép és sok fotó technikai eszköz található. Hangodi Ágnes visszaemlékezésének egy részlete jól jellemzi érzelmi viszonyulását ehhez a tevékenységhez. „Mindig kíváncsian néztünk körül órái előtt és után abban a tanteremben, amely a Néprajzi Tanszék termei közé ékelődve és egy kicsit elhatárolva a tanszék többi szobájától a szakozási gyakorlat „fellegvára” volt (Nagyon vigyázott a nem túl nagy példányszámban beszerzett ETO táblázatokra), és ő szívesen és szerényen

válaszolt is kíváncsi kérdéseinkre: Itt őrizte ugyanis mindazt a reprográfiai és fotótechnikai eszközt, gépet és szerkezetet, amelyeket korábban használt.”⁵²

E talán egy kicsit hosszúra nyúlt bevezetéssel azt is próbáltam igazolni, hogy talán nem véletlen, hogy szakmai tevékenységében a könyvtári- gyűjteményi és a fényképezéshez, mint tevékenységhez fűződő olthatatlan vonzalma összekapcsolódik a Széchenyi Könyvtár Mikrofilm Osztályának vezetésében. De ehhez a tevékenységhez is tudományos alaposággal lát hozzá. A gyakorlati munka tapasztalatait és a szükséges feladatok megrajzolását publikációkkal dokumentálja. Az OSZK belső havonta megjelenő Híradójában rendszeresen publikál erről a tevékenységről.⁵³ Ez különösen fontos azért,

⁵² Hangodi Ágnes: In memoriam Babiczky Béla 1919-2004; Könyvtári Figyelő 50.évf. 2.sz. (2004) http://www.ki.oszk.hu/kf/kfarchiv/2004/2/in_memo_b.html (2007.02.24)

⁵³ Babiczky Béla: Gondolatok a mikrofilm értékeléséről. OSZK Híradó IV.évf.3.sz.(1961 március), 51-54.p., Babiczky Béla: A mikrofilmezés kérdései könyvtárunk kollégiuma előtt. OSZK Híradó IV. évf.9-10.sz. (1961.október), 189-191.p., Babiczky Béla: A mikrofilmezés és egyéb fotómásolási eljárások a Nemzeti Könyvtár munkájában. (Problémák és perspektívák). OSZK Híradó V.évf. 10.sz. (1962.október) 168-170.p., Babiczky Béla: Az I. Nemzetközi Reprográfiai Kongresszuson (Köln 1963.október 14-19.) OSZK Híradó VI. évf. 1963. december 145-149.p., Babiczky Béla: Az Országos Mikrofilmezési Terv kérdései és nemzeti könyvtárunk. OSZK Híradó VII.évf.1964 május 117-125.p.

mert sokan vitatják ekkor még a reprográfiának a fontosságát a könyvtári munkában. Babiczky Béla úgy érzi a szakma meggyőzésére igen nagy szükség van, hiszen e tevékenységhez szükséges eszközök, nyersanyagok beszerzése költséges, tehát az előrehaladáshoz szakmai egyetértés kell. A Műszaki Könyvkiadónál megjelent könyv az elméleti kérdések, a felhasználás fontosságának tárgyalásán túl pontos műszaki ismeretekkel, műszaki rajzokkal, eszközbemutatókkal segítette a szakmai közvélemény eligazodását.⁵⁴ Az egyetemi hallgatók számára 1971-ben a reprográfia kérdésköréről egy szöveggyűjteményt is szerkeszt, melyben a műszaki-, technológiai kérdésekkel szemben a könyvtári- és dokumentációs munkában való alkalmazás elméleti kérdéseit járják körül a tanulmányok. Azoknak a magyar szakembereknek a cikkeit válogatta be a szerkesztő, akik egy adott intézményben gyakorlati tevékenységük tapasztalatait és céljaikat foglalják össze. Így a könyvtárszakos egyetemi hallgatók az elméleti kérdések megismerésén túl a hazai gyakorlattal is megismerkedhetett. Babiczky Bélának a reprográfia területén kifejtett munkálkodása azt is bizonyítja, hogy mennyire otthon van a bölcsész-, filozófiai területektől talán távolabb álló műszaki-, gyakorlati feladatokban is. Fontos ez azért, mert ezáltal válik lehetségessé, hogy az egyetemről kikerülő könyvtárosok könnyebben illeszkedhessenek be a gyakorlati munkába.

A publikációkról

Ha Babiczky Béla publikációit áttekintjük és megnézzük hová és miről írt, két dolgot különösebb elemzés nélkül megállapíthatunk. A tapasztalatok írásba foglalása nem idegen tevékenység számára. Az életpálya bármely periódusát vizsgáljuk rövidebb-hosszabb írások sora jelzi az életutat. Az olaszországi ösztöndíj tapasztalatai⁵⁵ a színész- és rendezőképzés problémáit gondoltatja végig az ösztöndíjassal. A II. világháborút követő évek megélhetési nehézségeit is alkalmi írások honoráriumával vészeli át. Amikor pedig sorsa úgy hozza, hogy a „könyvtárosi szakma” szorgos munkása lesz az itt felhalmozódott

⁵⁴ Babiczky Béla dr. - Tökés László - Gara Andor – Radó Aurél: Mikrofilmezés, dokumentációs fényképezés.

Bp.: Műszaki Könyvkiadó, 1965. 275.p.

⁵⁵ Erről a korszakról már írtunk

tapasztalatainak ad írásos formát. A Tudományos-és Műszaki Tájékoztatásban ⁵⁶ több mint félszáz cikkben számol be az ETO fejlesztésének „pillanatnyi” állásáról és a FID-ben történekekről. A Könyvtári Figyelőben ⁵⁷ is elsősorban az ETO és a FID a cikkek fő témája. (11 db) A Könyvtárosban ⁵⁸ a fényképezés, a reprográfia, a mikrofilmezés témaköréből találjuk a cikkeket. Természetszerűleg az OSZK Híradójában is és évkönyveiben is ez a tevékenység kap helyet, hiszen itt betöltött másodállása révén ez a terület az ő birodalma. Közel száz „rövid” könyvtáros-szakmai publikáció fűződik a nevéhez. Az Országos Széchényi Könyvtárban és a hagyatékban is volt módomban ezekbe a tanulmányokba belelapozni. A legtöbbet a nagy gyakorlatiasság jellemzi, beavatni a könyvtárosokat (szakozókat, szakkatalógus építőket) ennek az ETO fejlesztési folyamatnak a rejtelseibe, hogy a magyarországi alkalmazás zökkenőmentes lehessen. Ennyi év távlatából értékelni az írárok tartalmát nehéz, de azt azért biztosan lehet állítani, hogy értékük, hasznuk a gyakorlatiasságukban, „utilitas” értékükben van. Nem elméletieskedő tanulmányok ezek, hanem pontos, szikár, tényközlő írásművek. A folyamatosság azonban, mely az évtizedek alatt nem szakad meg tudományos értéket adott ezeknek az írárokban. ⁵⁹

Az egyetemi oktató, a pedagógus

A pályakép megrajzolásának talán legnehezebb fejezete a pedagógiai-, oktatói tevékenység. Nemcsak azért, mert a tanár és diák viszony intim kapcsolat, utólag évtizedekre visszamenve nehéz tetten érni azokat a nevelői-, oktatói pillanatokat, melyek nyomán a tanítványokban megfogant egy szakma szeretete és hivatássá válik egy kenyérkereső foglalkozás. Másrészt a dicsérő szavak önmagukban helyénvalóak egy baráti találkozón, vacsoraasztalnál illetve a nekrológok velejárója. Ezeknek a mondatoknak a hitelessége nem vonható kétségbe, de csak

⁵⁶ BME OMIK tartalomszolgáltatási osztálya szerkeszti és adja ki. A folyóirat a könyvtárügy és a szakirodalmi, szakmai tájékoztatás elvi- és gyakorlati kérdéseivel foglalkozik, kiemelten az információs- és a tudástársadalom fejlődésének a könyvtári szakmát érintő kérdéseivel, a korszerű információs technológia alkalmazásával.

⁵⁷ A Könyvtári Intézet lapjaként az OSZK kiadásában jelenik meg. 1955-ben alapították.

⁵⁸ A Könyv, Könyvtár, Könyvtáros (népszerű és közhasznú néven 3K) a Könyvtáros című folyóirat megszűnése után, mintegy annak folytatásaként, de nem jogutódjaként 1992-ben indult.

⁵⁹ A hagyatékban talált és az OSZK folyóirat repertóriumai alapján állítottuk össze publikációinak jegyzékét, bízunk abban, hogy nem sok írás került el a figyelmünket.

színezheti a pályaképet. Barátné Hajdu Ágnes Babiczky Béláról írt nekrológja elé Márai Sándor idézetet választott.⁶⁰

„Az életnek értéket csak a
szolgálat adhat,
amellyel az emberek ügye felé
fordulunk.”

Pontos, jól kiválasztott idézet ez, mely jól jellemezte a szakozást oktató pedagógust, tanárt is, nemcsak a kutató szakembert. VK⁶¹ emlékező szavaiban a fenti idézet igazságát támasztja alá, bizonyítja azt a hatást, ami az oktatói tevékenység sikerességét bizonyítja. „Ha volt valaki Magyarországon, aki otthon volt az ETO-ban, hát az Babiczky Béla volt. És ezzel keveset mondtunk. Az ETO nemcsak a legracionálisabb, egyúttal a legnemzetközibb könyvtári entitás is. Értői, szakemberei, létben tartói folyamatos meglétének és állandó változásának felelőse, őrei országhatárokon átvélő kicsiny integráns csoportot alkotnak: ők a szakma krémje, amelybe, egyenrangúként a többiek által elfogadottként beletartozni elképzelhetetlenül nehéz. Babiczky Béla tagja volt ennek a nemzetközi szuperklubnak, egyenrangú legnevesebb nyugati kollégáival. Világszinten volt otthon az ETO-ban és annak hazai, magyar létét ontológiai státuszát szinte egymaga biztosította évtizedeken át. És ha elmondhatjuk, hogy e klubnak most is vannak a nyugatiakkal egyenrangú tagjai (mert vannak, ha maroknyian is) az is Babiczky érdeme. Hisz ő tanította őket, ő nevelt magához méltó utódokat. És persze nevelte, évtizedeken át, az ETO könyvtári használóinak, kezelőinek, gondozóinak nemzedéksorait is. Jegyzet -, tankönyv- és monográfiaíróként is, elsősorban azonban oktatóként, egyetemi szemeszterek végelláthatatlan sorának előadójaként, szemináriumok ezreinek vezetőjeként.” A pedagógusi szolgálat és a csak az utólag bizonyítható pedagógusi hatás, melynek értékét a társadalmi hasznosság adhatja meg, igazolhatja vissza!

Az életrajz írása közben került kezembe A magyar könyvtárosság etikai kódexe. Alapértékek fejezetének egyes mondatai pontosan tükrözik azt a vállalt hivatást, amit Babiczky Béla talán inkább tetteiben, mint tudatosan vallott ars poetikában megvalósított. „A könyvtáros a maga eszközeivel járul hozzá az emberi jogok érvényesüléséhez, különös tekintettel az

⁶⁰ Barátné Hajdu Ágnes: Babiczky Béla (1912-004). Könyvtári Levelező/lap, 2004 március
<http://www.vein.hu/library/iksz/serv/kl/kull0403/06-14.pdf> (2007. január 25.)

⁶¹ Vajda Kornél: Personalia Babiczky Béla 1919-2004, Könyv, Könyvtár, Könyvtáros XIII.évf. 5.sz. (2007. május) 16.p.

információhoz és a művelődéshez való jognak, az emberi méltóság tiszteletben tartásához való gyakorlásához, a társadalmi harmóniához...A könyvtáros felelősséget érez a jelen és jövő nemzedékek érdekében azért, hogy a gondolat-vélemény- és szólásszabadságot, a tanítás és tanulás szabadságát az információk és gondolatok szabad áramlásával és hozzáférhetőségével segítse.”⁶² Egy olyan korszakban segítette nemzetközi FID-es tevékenységével az európai kapcsolatok ápolását és az az európai tudományos gondolkodás érvényrejutását, a korszerű európai gondolkodásmód beemelődését a magyarországi szakkatalógusokba a korszerű ETO táblázatok segítségével. Ezt a gondolkodásmódot tanította évtizedeken keresztül. Mindenkor a kapcsolódásra, az egységre, az egységes európai tudományosságra, kultúrára helyezve a hangsúlyt. Ezt az európai kultúrát sugallta a szakozáshoz kiválasztott könyvekkel is. A gyakorlatokon a régi magyar kultúra- és történelem világát az európai kultúrát és tudományosságot érzékeltető könyveket választott a szakozási feladatokhoz. Ez a széles látókör jellemezte ezeket a foglalkozásokat és határozta meg a feladatokból adódó beszélgetések tárgyát is. Sok olyan könyv került a hallgatók kezébe, melyek a korszak középiskolai- és egyetemi oktatásában fehér hollónak számítottak.⁶³

„Nem volt jó előadó. Az ETO-ért lelkesülők (szinte minden évfolyamon akadt ilyen, de mindenkor nagyon kevés) kicsiny konfraternitásán kívüliek általában bizony unták, untuk korrekt, pontos szigorúan fogalmi előadásait. Csak a tárgyról és csak tárgyszerűen szólott. És nem zavarta kollégáinak övét homályba borító kedveltsége, az hogy azokért igen, őerte senki sem lelkesült, rajongott pont. Ez a visszafogottság, ez a szakmai kérdések mögé húzódó lemondás, ez a tárgyban való szinte eltűnés -ahogy idősödik az ember-egyre imponálóbbnak, egyre hősiebbnek és egyre lényegesebbnek tűnik fel. Azt hisszük, hogy a hatalmas és szinte beláthatatlan szakmai- és tanári produkció mellett ez is a legfontosabb örökségek közé tartozik, amelyet Babiczky Tanár Úr ránk hagyott. Bár tudnánk vele okosan sáfárkodni.”⁶⁴

Barátné Hajdu Ági a Tudományos és Műszaki Tájékoztatásban⁶⁵ ezt a szemléletmódot így fogalmazza meg: „Mindig és minden körülmények között próbált megfelelni azoknak az erkölcsi normáknak, amelyeket maga elé állított, amelyeket a szülői házból hozott. Nagyon fog hiányozni szelídsége, okos megértése, nagy műveltsége és mindaz, amit képviselt, amit nekünk tanítványainak, kollégáinak, barátainak adott kifogyhatatlanul.”

⁶² A magyar könyvtárosság etikai kódexe <http://www.brody.iif.hu/megye/kapcs052.html> (2007. 03.11)

⁶³ Információ Babiczky Lászlótól „Számomra sokszor érdekesebb volt egy-egy soha nem látott könyv átlapozása, mint maga a feladat, de melyet elvégezni a könyv megismerése nélkül nem lehetett.”

⁶⁴ Vajda Kornél: Personalia Babiczky Béla 1919-2004., Könyv, Könyvtár, Könyvtáros XIII. évf. 5.sz. (2004) 16.p.

⁶⁵ Barátné Hajdu Ágnes: Babiczky Béla (1919-2004). Tudományos és Műszaki Tájékoztatás 2004.5.sz. 218.p.

De nemcsak mint az előadásokat tartó tanár és a gyakorlatvezető segített a könyvtáros nemzedékek nevelésében, hanem mint a könyvtáros képzést korszerűsítő, európai rangra emelő oktatásszervező is. Jelentős szerepe volt a kiegészítő könyvtáros szak beindításában, mely lehetővé tette, hogy a már diplomával rendelkezők (nemcsak bölcsészdiplomával!) tanulhassák a könyvtárosságot. Tanszékvezetősége alatt⁶⁶ „megteremtette a TTK-s szakokra való áthallgatás lehetőségét, a magyarral és történelemmel való szakpárosítás matematikával fizikával, földrajzzal bővült.”⁶⁷ Munkálkodását, pedagógiai hitvallását jól jellemzi az együttműködés készség, a fiatal generációk, a tanítványok tisztelete, megbecsülése. „...a tanszéken bensőséges ünnepségen köszöntöttük 80.születésnapján, amikor az egyetemi könyvtáros képzés megalakulásának ötvenéves évfordulóján személyes hangvételi visszaemlékezéseit hallgathattuk, amikor kézbe vehettük egyik legkedvesebb tanítványával, Barátné Hajdu Ágnessel közösen írt új tankönyvét.”⁶⁸ Szakmai együttműködés eredménye ez a könyv és az is példamutató, hogy az idős tanár valószínűleg nem igazán összefogott visszaemlékezését kérésére egy másik tanítvány Hangodi Ágnes vetette papírra és publikálta a Könyv, könyvtár, könyvtáros 2000.márciusi számában.

Kérte és köszönte a segítséget. És a hagyatékban meglévő példány könyvjelzője bizonyítja (a tanítvány kedves sorai), hogy szívesen vállalta a bizonyára nem könnyű feladatot. Talán méltóképpen mással nem is lehet bezárni ezt a fejezetet, mint azokkal a mondatokkal, amit a tanár úr visszaemlékező beszédéből a könyvtáros képzés jövőjéről az idős tanártól idéz a nekrológ.⁶⁹ „E beszédből szeretnék egy gondolatot idézni, nem utolsósorban annak

⁶⁶ Megbízott tanszékvezető 1978-1980.

⁶⁷ Hangodi Ágnes: „In memoriam Babiczky Béla (1919-2004) Könyvtári Figyelő 50.évf.2.sz. (2004) http://www.ki.oszk.hu/kf/karhiv/2004/2/in_memo_b.html (2007.01.28.)

⁶⁸ B. Hajdu Ágnes – Babiczky Béla: Bevezetés az információkereső nyelvek elméletébe és gyakorlatába, Bp.: Universitas Kiadó 1998, 224.p.

⁶⁹ Hangodi Ágnes: „In memoriam Babiczky Béla (1919-2004) Könyvtári Figyelő 50.évf. 2.sz. (2004) http://www.ki.oszk.hu/kf/karhiv/2004/2/in_memo_b.html (2007.01.28)

bizonyítására, szellemileg mennyire friss volt még a nyolcvanas éveiben járva is, gondolkodásmódja mennyire modern és hagyományörző volt egyszerre - és mennyire szívén viselte a könyvtáros képzés sorsát: beszéde zárszavában azt kívánta, hogy a könyvtáros képzés maradjon meg továbbra is a filozófiai tudományok tanárainak és hallgatóinak legújabbban kialakult érdeklődése a modern technika és informatika tudománya iránt, ugyanakkor tanár és hallgató egyaránt munkálkodjon azon, hogy e modernség összeegyeztethető legyen a humánus értékek megőrzésével.”

A pályakép készségvizsgálata

Babiczky Béla „sikeres” pályafutásának áttekintésekor felvetődik a kérdés, hogy mi az oka annak, hogy a jelentős pályamódosítás ellenére a személyiség kreatív lendülete nem törik meg. Az okokat keresve azt kell látnunk, hogy a személyiség kialakulásának folyamatában az érdeklődés felébredésétől az elemi készségek kialakulásának a folyamata a döntő. Vegyük sorra ezeket az elemeket.

A dunabogdányi és az esztergomi diákevek az álmodozó kamaszból, aki magányos, szeretetre vágyik, verselget, tudatosan céljaiért dolgozni tudó fiatalembert nevelt. Verset írni az asztalfióknak kevés, kell merni felolvasni, megmutatni a többieknek, dolgozni az önképzőköri sikerekért. Ha van igény rá arra amit az ember csinál, akkor lehet a férfi hasznos tagja a társadalomnak. A tizenhétéves fiú így ír naplójában. „A természettudományokat mindig kedveltem és manapság talán ez az egyetlen hivatás, melynek segítségével egy férfi valamelyes életlehetőséget teremthet magának...ettől az időtől fogva egyre többet foglalkoztam fizikával és matematikával az önképzőkör szépirodalmi szakosztályától is megváltam és a matematikai- és fizikaiba léptem be... Mégis inkább költőnek éreztem magamat, mint kémikusnak vagy fizikusnak, akkor is, amikor az atomelméletéről értekeztem.”⁷⁰ Az érdeklődés érzelmi emóciókkal párosul tehát és kutatási energiává alakul át. Látszik továbbá, hogy összekapcsolódni képes a humán- és reál érdeklődés. Ez a kétirányú érdeklődés költészet-irodalom-színészet és az egyre jobban előtérbe kerülő természetszeretet: a természet, a valóság megfigyelése és megörökítése, lefényképezése. Sokan állnak meg az exponálásnál, Ő azonban továbbmegy, vegyszereket szerez be, eszközöket a képek laborálásához, nagyításához, kidolgozásához. A humán érdeklődés és a manuális kétkezi

⁷⁰ Költészet és valóság (kézzel írt napló 26.p.)

tevékenység összekapcsolódásáról beszélhetünk. Ez a tevékenységsor jó előjátéka a filmes, színészi tevékenységnek, de ez a realitásérzék hasznosul később egy egészen más helyzetben, amikor a könyvtári munkának egy speciális területével kell megismerkednie és eredményeket produkálnia. A fényképek kidolgozásának pizsmogós precíz munkája türelemre, kitartásra neveli és ezt nemcsak rendezőasszisztensségeben tudja hasznosítani, hanem egy új munkaterület megismerésében, elsajátításában is segítséget jelent. Képes részleteiben megfigyelni valamit, pontos szabályokat következetesen betartani, a figyelmet valamire összpontosítani. Nem véletlen, hogy konkrét munkakörén túl mindig képes olyan tevékenységek felé nyitni illetve olyan tevékenységeket gyakorolni, melyek jól egészítik ki életét, megadják a lélek egyensúly állapotát. A tanításban a pontos verbális kifejezőképesség, a költői érzések pontos nyelvi megfelelésében pallérozódott, a fényképezés a valóság szépségeinek megragadása is végig jelen van az életútban. Egyrészt, mint a fotópályázatokon folyamatosan résztvevő „művész” másrészt az egyetemi fotószakkört vezető tanár, aki ezt a tevékenységet a vizualitásnak ezt a készségszintű ismeretét nagy szakmai biztonsággal tudja adaptálni, a könyvtári munka szükségleteihez igazítva. A fényképezés, mint feladatot megoldó reális tevékenység, mint eszköz valamihez, eszköz, tevékenység valamiért. Nem öncélúan, hanem hasznosan. Ezért kapható Babiczky tanár úr az egyetemi audiovizuális labor megteremtésére, az Aggteleki Cseppkőbarlang tudományos fényképezés kidolgozására és nem utolsó sorban az OSZK reprográfiai osztály vezetésére. És itt van megint ez a kettősség, csinálni a gyakorlatban és a tapasztalatokat kreatívan feldolgozni, a kérdésköröket rendszerezni és könyvvé, jegyzetté, cikké formázni. A szükséges műszaki ismereteket humán agyak számára is befogadhatóvá tenni. Ez az integráló gondolat fogalmazódik meg később akkor is, amikor harcol azért, hogy a könyvtárszakot természettudományi szakokkal is párosítani lehessen. Ez igen jelentős lépés a könyvtártudomány egyetemi oktatásában. Ma már elképzelhetetlen ez a tudományterület az informatika és a technika ismerete nélkül. Ez a korszerű szemlélet, mely képes szoros egységben kezelni a praxist és az elméletet, a humán gondolkodásmódot, a természettudományos műszaki logikával. Már a korai jegyzetekben is megjelennek ezek a gondolatok és ez a gondolkodásmód csúcsosodik ki, érik meg az 1998-as tankönyvében, melyet Barátné Hajdu Ágival, azzal a volt tanítványával írt közösen, aki éppen annak az okán lehetett könyvtárszakos is, hogy lehetővé vált a fizika-könyvtár szakpárosítás. Feladatot kitűzni, azt megoldani, ezért kreatív energiákat mozgósítani már tizenhét évesen a napló születésének évében, de már előbb is kiküzdött, megkínlódott tulajdonsága volt Babiczky Bélának. Lehet, hogy szakdolgozatban nem illő kifejezés, de ez valamiféle vadászszenvedély, hogy a cél eléréséért türelemmel dolgozni, várni, de sohasem elereszteni a

vadat, a témát, a feladatot. Talán ez volt az a készsége, tudása, ami képessé tette az ETO fejlesztés végelláthatatlan folyamatára. Ez az aprólékos, sziszifuszi munka csak úgy végezhető el, ha valaki a célt látja folyamatosan a szeme előtt, azt a magyar könyvtári gyakorlatot, mely nem nélkülözheti az egyre korszerűsödő, fejlődő ETO táblázatokat.

Befejezésképp ezek a készségek, egyéniségtulajdonságok eredményezik az aktív öregkort, melyet további szemináriumok tartása, a szakma eseményeinek aktív figyelemmel kísérése és egy megerősödő magánéleti szerepvállalás jellemzi. Erről a befejező fejezetben írunk részletesen.

A
MAGYAR KÖZTÁRSASÁG
NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTERE

DR. BABICZKY BÉLÁNAK

 A
Szinnyei József-díjat

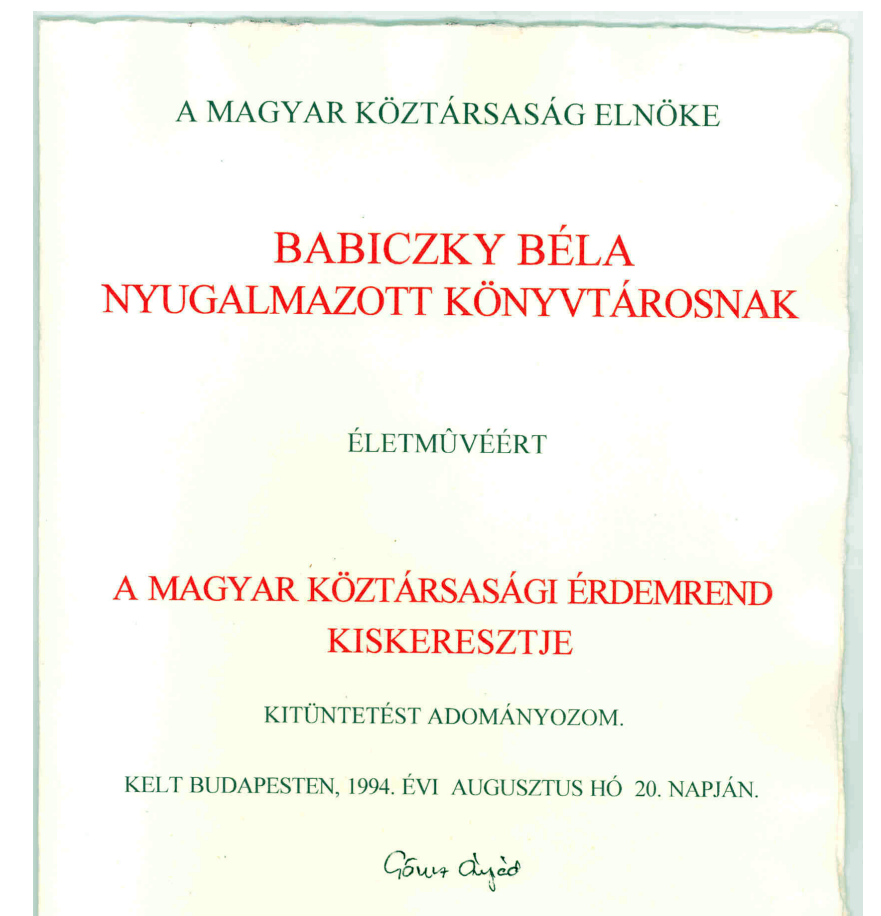
ADOMÁNYOZZA

1999. augusztus 20.

B U D A P E S T

MINISZTER

Köszönöm, megvagyok! (Az életpálya vége)

A Könyvtári és Informatikai Kamara havonta megjelenő lapjának⁷¹ érdeklődésére talán életében először érzelmes, kitárulkozó írással reagál. „Könyvtáros-generációk egész sora volt hallgatóm, tanítványom. Közülük sokan értek el jelentős sikereket, nemcsak a könyvtári-, dokumentációs-, hanem számos más munkaterületen is: íróként, történészként, a művelődés, a sajtó, a rádió, a televízió, stb. világában. Nagy öröm számomra, ha volt hallgatóimmal személyesen találkozom, vagy akár munkájukról, eredményeikről értesülök. Különösen nagy élmény, ha olykor - olykor valamelyik évfolyam volt hallgatói egy-egy évforduló alkalmával összejönnek valahol és meghívnak engem is.” És az a Babiczky tanár úr, aki – talán aprólékos munkára kényszerülő tevékenysége okán is – aktív tanárként nem volt híres a kikapcsolódó rendezvények gyakori látogatásáról, aki sokszor lógott meg

⁷¹Babiczy Béla: Köszönöm, megvagyok! Könyvtári levelezőlap 1996.4. sz. 2-3.p.

elsőként a „tanszéki bulikról”, rendezték azt tanártársai vagy diákjai, most örömmel megy el a közös vacsorákra és boldog, hallva a fiatalok sikereit.

De nem tudja megtagadni magát, összegyűjti, rendezgeti sok évtizednyi FID iratokat, dokumentumokat, hogy az OSZK KMK Könyvtártudományi szakkönyvtárának ajándékozza.⁷² Neki kezd édesapja hagyatékának feldolgozásához, de sajnos ezt a munkát egészségi állapota miatt már befejezni, sajtó alá rendezni nem tudta, de lehetőséget teremtett nekem, az unokának, hogy szakdolgozatom első részében pontosan rajzolhassam meg a szülői háttérét.⁷³ „Ebből a csomagból került elő apám német nyelven megjelent válogatott verseinek kötete. Ez nem került be a Magyar Nemzeti Bibliográfiába és nincs meg a Nemzeti Könyvtárban sem. A kötet egy példányát szeretném a közeljövőben átadni az OSZK-nak. Mint eddig lappangó hungarikumról pedig a Magyar Könyvszemlében szeretnék beszámolni.” Erre sajnos a hagyaték tanúsága szerint már nem volt energiája.⁷⁴ Szellemi nyitottságára jellemző búcsúzkodó levelének utolsó két bekezdése is: „Egyéb terveim nincsenek. Az elmúlt ötven év során sokirányú tevékenységem és elfoglaltságom miatt sok mindenre nem jutott időm. Megpróbálom ezeket pótolni. Szívesen olvasom a mai irodalmi, művészeti és társadalomtudományi folyóiratokat, és igyekszem érzékelni korunk változásait s – persze csak saját kedvtelésemmre – egybevetni múltat, jelent és netán jövőt. Hogyan változik az irodalom, a kultúra? Az emberiség és utódaink kultúrája milyen irányba halad? Érdekel a színjátszás, a film világában végbemenő változások folyamata, az alkotók és a nézők kapcsolata, stb. Véleményem van, de ezekkel terveim nincsenek.

Azt kérdezed, milyen terveim vannak? Idén már elmúltam 77 éves, és mivel az idő visszafelé nem halad átléptem már a 78-ba, és ebből jövőre alig két és fél hónap marad. Kell-e tovább számolgatnom és terveznem az évezred végéig? Nem hiszem. Néhány éve a városból fiam családjához költöztem feleségemmel együtt, a pesti oldalról az óbudai hegyoldalra. Mindig szerettem a hegyeket, az erdőt. Most a városba való lejutás bizony meggondolandó, mert időigényes. De ritkábban veszem utam az erdő felé is. Itt van a kert,

⁷² Ezt később meg is teszi, de rá jellemző módon másolatok sorát készíti el, hogy mindenből maradjon a könyvszekrényében.

⁷³ 2007-ben egy orvostörténeti lexikon kéri id.Babiczy Béla adatait, élettörténetét, amit most édesapám, Babiczky László viszonylagos teljességgel tud rendezésükre bocsátani.

⁷⁴ Csodálatos módon azonban, Barátné Hajdu Ági kedves tanítványával közösen, még 1998-ban könyv jelzi nevét, mely mintegy összefoglalása egyetemi jegyzetei sorának.

és itt vannak fái. Ritkábban kerülök be a városba, a könyvtárba, az egyetemre. Köszönöm, megvagyok!”

Felhasznált irodalom:

A magyar film újraélesztése. Magyar Kódex VI. kötet, Bp.: Kossuth Kiadó, 2001. 274.p..

Az Esztergomi Szentbenedekrendi Katolikus Szent István Gimnázium Értesítője Az 1935-36. Iskolai Évről. Esztergom: Dr. Balogh Albin, 74.p.

Az Esztergomi Szentbenedekrendi Katolikus Szent István Gimnázium Értesítője az 1936-37. Iskolai Évről. Esztergom: Dr. Balogh Albin, 74. p.

B. Hajdu Ágnes - Babiczky Béla: Bevezetés az információkereső nyelvek elméletébe és gyakorlatába. Bp.: Universitas Kiadó, 1998. 224. p.

Babiczky Béla dr. – Tőkés László – Gara Andor – Radó Aurél: Mikrofilmezés, dokumentációs fényképezés. Bp.: Műszaki könyvkiadó, 1965. 275. p.

Babiczky Béla: A 80 éves Nemzetközi Dokumentációs Szövetség és az Egyetemes Tizedes Osztályozás Magyarországon. Tudományos és Műszaki Tájékoztatás 22. évf. (1975. szeptember) 716.p.

Babiczky Béla: A Cinecitta, az olasz filmgyártás álomvárosa. Magyar Film, 1943. szeptember 22. 3. p.

Babiczky Béla: A FID C/3 bizottságának ülése Budapesten. (1962. május 10-12) Könyvtári Figyelő, 8. évf. 1962. 4. sz. 157-160.p.

Babiczky Béla: A könyvtári osztályozás fontosabb kérdései. Tudományos Műszaki Tájékoztatás (Szerk. Dr. Patek Ferenc), Bp.: Felsőoktatási Jegyzetellátó Vállalat, 1967. 209-266.p.

Babiczky Béla: A Luce, az olasz híradó- és kultúrfilmek birodalma. Magyar Film, 1943. szeptember 15. 4. p.

Babiczky Béla: A Luce. Fotószemle, VII. évf. 4 .sz. (1944.) 21. p.

Babiczky Béla: A mikrofilmezés és egyéb fotómásolási eljárások a Nemzeti Könyvtár munkájában. OSZK Híradó, V.évf.10.sz (1962. október) 168-171.p.

Babiczky Béla: A mikrofilmezés kérdései könyvtárunk kollégiuma előtt. OSZK Híradó IV. évf.9-10. sz. (1961.október) 189-191.p.

Babiczky Béla: Az Egyetemes Tizedes Osztályozás három évtizede Magyarországon. Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 22.évf. (1975. március) 189-208.p.

Babiczky Béla: Az Egyetemes Tizedes Osztályozás magyar nyelvű teljes kiadása II. - a szerkesztés problémái. Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 19. évf.11-12.sz . (1972.november-december) 968.p..

Babiczky Béla: Az I. Nemzetközi Reprográfiai Kongresszuson. OSZK Híradó, VI.évf . (1963. december) 145-149. p.

Babiczky Béla: Az olasz filmgyártás története és problémái. Magyar Film, 1943.szeptember 29. 5. p.

Babiczky Béla: Az Országos mikrofilmezési terv kérdései és nemzeti könyvtárunk. OSZK Híradó VII. évf. (1964. május) 117-122.p.

Babiczky Béla: Bevezetés a könyvtári osztályozás elméletébe és gyakorlatába. Bp.: Tankönyvkiadó, 1978. 224.p.

Babiczky Béla: Egyetemes Tizedes Osztályozás magyar nyelvű teljes kiadása I. szerkesztés-problémái. Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 19.évf. 8.sz. (1972.) 605-618. p.

Babiczky Béla: Eredmények a társadalomtudományok osztályozásában a FID C/3 prágai 8. ülésszakán. Könyvtári Figyelő, 9.évf. 2.sz (1963.) 61-62. p.

Babiczky Béla: Filmoktatás a római filmakadémián. Magyar Film 1943. szeptember 9. 14.p.

Babiczky Béla: Gondolatok a mikrofilm értékeléséről, OSZK Híradó IV. évf. 3. sz.

(1961.március) 51-54.p.

Babiczký Béla: Irányelvek az Egyetemes Tizedes Osztályozás magyar nyelvű teljes kiadásának munkálataihoz. Bp.: Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ, 1965. 29 p.

Babiczký Béla: Ismét a Tizedes Osztályozásról. Könyvtári Figyelő, 33.évf. 1987.4.sz 365-371. p.

Babiczký Béla: Könyvtári Feldolgozó Munka. Bp.: Tankönyvkiadó, 1970. 250. p.

Babiczký Béla: Könyvtári Osztályozás I. Bp.: Tankönyvkiadó, 1966. 232. p.

Babiczký Béla: Könyvtári Osztályozás II. Bp.: Tankönyvkiadó, 1964. 207. p.

Babiczký Béla: Könyvtári Osztályozás. Bp.: Felsőoktatási Jegyzetellátó Vállalat, 1961. 162. p.

Babiczký Béla: Köszönöm, megvagyok! Könyvtári levelezőlap, 1996. 4.sz. 2-3.p....

Babiczký Béla: Reprográfia fejlődésének irányai az I. Nemzetközi Reprográfiai Kongresszuson. Könyvtári Figyelő, 9. évf. 5. sz. (1963.) 223-228. p.

Babiczký Béla: Szemléletváltás az ETO jelzetszerkesztésében. Könyvtári Figyelő, 31.évf. 1.sz (1985.)17-27. p.

Babiczký Béla: Szöveggyűjtemény az osztályozás és indexelés kérdéseinek tanulmányozásához. Bp.: Tankönyvkiadó,1970. 332 p.

Babiczký Béla: Új szakasz az Egyetemes Tizedes Osztályozás fejlődésében Könyvtári Figyelő, 24. évf. 6. sz. (1978.) 657-671.p.

Barátné Hajdu Ágnes: Babiczky Béla (1919-2004).Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 51. évf. 5. sz. (2004.) 220. p.

Boda Ferenc: Az első Ady-asztaltársaságról. Confessio, III. évf. 2. sz. (1979.) 91-93.p.

Fogarasi Béla: A tudományok osztályozásának elméleti és gyakorlati kérdései. Akadémiai

Értesítő, 1954. LXI .Kötet. 504.sz. 185.p..

Hangodi Ágnes: In memoriam Babiczky Béla (1919-2004). Könyvtári Figyelő, 50.évf. 2.sz. (2004.). <http://www.ki.oszk.hu/>

Kedrov, B : A tudományok osztályozása. Filozófiai Értesítő, 1955. 1. sz. . 125.p.

Magyar Hangosfilm Lexikon (1931-1944) szerk: Mudrák József- Deák Tamás, Attraktor kiadó, 2006. 41.p.

Sebestyén György: Az egyetemi könyvtáros képzés ötven éve. Bp.: Eötvös kiadó, 2001. 198. p.

Teszlenko Z. N: A szovjet könyvtári osztályozás tervezete. Könyvtári Tájékoztató, 1955. 1.sz. 24.p.

Vajda Kornél: Personalia Babiczky Béla (1919-2004). Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 13. évf. 5.sz. (2004.) 16. p.

Vickery B. C: A tárgyszavak és tárgyjelek kérdésének újabb eredményei. Könyvtári Tájékoztató, 4.sz. (1956.) 42-43. p.

Babiczky Béla publikációinak jegyzéke:

Tanulmányok:

A 80 éves Nemzetközi Dokumentációs Szövetség és az Egyetemes Tizedes Osztályozás Magyarországon. In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1975. 9.sz.649-657.p.

A könyvkiadás, a sajtó és a könyvtárak az önkényuralom korában. Tanulmány és szemelvények sajtó alá rendezése jegyzetekkel. In: A könyv és a könyvtár a magyar társadalom életében 1848-1945-ig. Bp.: Gondolat, 1970.15 -73.p.

A könyvtári osztályozás fontosabb kérdései. In: A Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1967. 209-267.p. (Mérnöki Továbbképző Intézet előadássorozatából: 4551.)

A könyvtárosok, bibliográfusok és dokumentálók pályájának, képzésének és továbbképzésének alakulása, mai helyzete és fejlődésének további lehetőségei és feltételei. Írták: Kovács Máté, Babiczky Béla, Csendes János, Szelle Béla. In: Könyvtártudományi Tanulmányok, 1970-1971. 291-331.p.

A magyar ETO kiadások húsz éve (1966-1986) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1987.(34.évf.) 11.sz 543-550.p.

A Nemzetközi Dokumentációs Szövetség Központi Osztályozási Bizottságának 1966. szeptemberi ülése In: Tudományos és műszaki tájékoztatás, 1967.(14.évf.)2.sz.160-163.p..

A reprográfia alkalmazása a dokumentációban. In: A Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1967. 269-293.p. (Mérnöki Továbbképző Intézet előadássorozatából: 4551.)

A reprográfia jelentősége a korszerű nemzeti könyvtárban. In: Az Országos Széchényi Könyvtár Évkönyve 1963-1964. 1966. 57-67.p.

A sajtó, a könyv és a könyvtár az 1848/49-es forradalom és szabadságharc idején. In: A könyv és a könyvtár a magyar társadalom életében. Bp.: Gondolat, 1963. 591-651.p. (Tanulmány és a szemelvények sajtó alá rendezése jegyzetekkel.)

A társadalomtudományok osztályozásának kérdései a FID/C3 budapesti ülésén In: Tudományos és műszaki tájékoztatás, 1966.(13.évf.) 7.sz.637-640.p..

Az Egyetemes Tizedes Osztályozás (ETO) magyar nyelvű teljes kiadásának 1967-1968. évi munkálatai In: Tudományos és műszaki tájékoztatás, 1968.(15.évf.) 7.sz.537-544.p..

Az Egyetemes Tizedes Osztályozás három évtizede Magyarországon. In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1975. 3.sz.189-208.p.

Az Egyetemes Tizedes Osztályozás magyar nyelvű teljes kiadása. I. Az előkészítés problémái. In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1972. 8-9.sz.605-618.p.

Az Egyetemes Tizedes Osztályozás magyar nyelvű teljes kiadása. II. A szerkesztés problémái. In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1972. 11-12.sz.839-865.p.

Az ETO korszerűsítésének problémája néhány referátum tükrében. In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1971. 11-22.sz.884-892.p.

Az ETO magyar kiadásának munkálatairól In: Tudományos és műszaki tájékoztatás, 1966.(13.évf.) 2.sz.146-147.p..

Az ETO módosításának közzétételéről a TMT-ben. In: Tudományos és műszaki tájékoztatás, 1966.(13.évf.)10.sz.907-908.p..

Az országos állományvédelmi mikrofilmezési program és Nemzeti Könyvtárunk. In: Az Országos Széchenyi Könyvtár Évkönyve 1965-1966. Bp.1967. 259-280.p.

Az Országos Széchenyi Könyvtár Mikrofilmtára.(A gyűjtemény története és munkájának elvi szempontjai.) In: Az Országos Széchenyi Könyvtár Évkönyve: 1960.Bp.1962. 38-53.p.

Babiczy Béla - Gara Andor –Tőkés László – Radó Aurél: Mikrofilmezés, és dokumentációs fényképezés. Bp.: Műszaki Kiadó, 1965. 265. p.

Módosítási javaslatok az ETO-hoz. (P-jegyzékek) In: Tudományos és műszaki tájékoztatás, 1972. (19.évf.) 10.sz. 784-786.p..

Módosítási javaslatok az ETO-hoz. (P-jegyzékek) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1969.(16.évf.)11-12-sz.907-908.p..

Módosítási javaslatok az ETO-hoz. (P-jegyzékek) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1970.(17.évf.)4.sz.327-328.p..

Módosítások javaslatok az ETO-hoz. (P-jegyzékek) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás,1971.(18.évf.)11-12-sz.883.p..

Módosítás javaslatok az ETO-hoz. (P-jegyzékek) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1973. (20. évf) 1.sz. 69.p..

Módosítási javaslatok az ETO az ETO-hoz. (P-jegyzékek) In: Tudományos és műszaki tájékoztatás, 1973. (20.évf.) 7.sz

Módosítási javaslatok az ETO-hoz. (P-jegyzékek) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás,1974.(21.évf) 4-5. sz. 349-351.p.

Módosítási javaslatok az ETO-hoz. (P-jegyzékek) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás,1974. (21.évf.) 6.sz 442.p.

Módosítási javaslatok az ETO-hoz. (P-jegyzékek) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1974. (21.évf.) 7.sz. 534.p.

Módosítási javaslatok az ETO-hoz. (P-jegyzékek) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1974. (21.évf.) 8-9.sz 564.p.

Módosítási javaslatok az ETO-hoz (P-jegyzékek) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1973. (20.évf.) 2.sz. 154-155).p.

Módosítási javaslatok az ETO-hoz. (P-jegyzékek) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1973. (20.évf.) 9.sz. 686.p.

Módosítási javaslatok az ETO-hoz. (P-jegyzékek) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1973. (20.évf.) 10.sz. 772.p..

Módosítási javaslatok az ETO-hoz. (P-jegyzékek) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1973. (20.évf.) 8.sz. 610. p.

Módosítási javaslatok az ETO-hoz. (P-jegyzékek) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1973. (20.évf.) 11-12.sz. 910.p.

Módosítási javaslatok az ETO-hoz. (P-jegyzékek) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1972. (19.évf.) 4.sz 281.p..

Módosítási javaslatok az ETO-hoz. (P-jegyzékek) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1972. (19.évf.) 3.sz. 189.p..

Módosítási javaslatok az ETO-hoz (P-jegyzékek) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1972. (19.évf.) 6.sz. 454-455.p..

Módosítási javaslatok az ETO-hoz (P-jegyzékek) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1972. (19.évf.) 7. sz. 564.p..

Módosítási javaslatok az ETO-hoz (P-jegyzékek) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1972. (19.évf.) 11-12.sz. 862.p..

Módosítási javaslatok az ETO-hoz (P-jegyzékek) Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, (19.évf.) 2. sz. 119-120.p..

Módosítási javaslatok az ETO-hoz. (P-jegyzékek) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1971. (18.évf.) 4.sz. 287.p..

Módosítási javaslatok az ETO-hoz. (P-jegyzékek) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1971. (18.évf.) 5.sz. 381.p..

Módosítási javaslatok az ETO-hoz. (P-jegyzékek) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1971. (18.évf.) 10.sz. 797-798.p..

Módosítási javaslatok az ETO-hoz. (P-jegyzékek) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1971.(18.évf.)6.sz.463.p..

Módosítási javaslatok az ETO-hoz. (P-jegyzékek) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1970.(17.évf.)5.sz.405.p..

Módosítási javaslatok az ETO-hoz. (P-jegyzékek) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1970.(17.évf.)2.sz.131.p..

Módosítási javaslatok az ETO-hoz. (P-jegyzékek) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1970.(17.évf.)1.sz.39.p..

Módosítási javaslatok az ETO-hoz. (P-jegyzékek) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1970.(17.évf.)7.sz.579-580.p..

Módosítási javaslatok az ETO-hoz. (P-jegyzékek) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1970.(17.évf.)8-8.sz.697-698.p..

Módosítási javaslatok az ETO-hoz. (P-jegyzékek) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1970.(17.évf.)11-12.sz.911.p..

Módosítási javaslatok az ETO-hoz. (P-jegyzékek) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1969.(16.évf.)6.sz.454-455.p..

Módosítási javaslatok az ETO-hoz. (P-jegyzékek) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1969.(16.évf.)4.sz.288-289.p..

Módosítási javaslatok az ETO-hoz. (P-jegyzékek) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1969.(16.évf.)2.sz.138-139.p..

Módosítási javaslatok az ETO-hoz. (P-jegyzékek) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1969.(16.évf.) 9sz.677.p..

Módosítási javaslatok az ETO-hoz. (P-jegyzékek) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1969.(16.évf.)7-8.sz.555-556.p..

Módosítási javaslatok az ETO-hoz. (P-jegyzékek) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1968.(15.évf.)1.sz.38-41.p..

Módosítási javaslatok az ETO-hoz. (P-jegyzékek) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1968.(15.évf.)7.sz.535-536.p..

Módosítási javaslatok az ETO-hoz. P-jegyzékek In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1968.(15.évf.)10.sz.758-759.p..

Módosítási javaslatok az ETO-hoz. (P-jegyzékek) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1968.(15.évf.)6.sz.425-426.p.

Módosítási javaslatok az ETO-hoz. (P-jegyzékek) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1968.(15.évf.)1.sz.38-41.p.

Módosítási javaslatok az ETO-hoz. (P-jegyzékek) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1968.(15.évf.)3.sz.228-229.p.

Módosítási javaslatok az ETO-hoz. (P-jegyzékek) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1968.(15.évf.)4-5.sz.339.p..

Módosítási javaslatok az ETO-hoz (P-jegyzékek) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1967.(14.évf.)5-6.sz.389-391.p..

Módosítási javaslatok az ETO-hoz. (P-jegyzékek) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1971.(18.évf.)8-9.sz.689-690.p..

Módosítási javaslatok az ETO-hoz. (P-jegyzékek) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1971.(18.évf.)2.sz.119-120.p.

Módosítási javaslatok az ETO-hoz (P-jegyzékek) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1971.(18.évf.)1.sz.35.p.

Módosítási javaslatok az ETO-hoz. (P-jegyzékek) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1972. (19.évf.) 1.sz. 45. p.

Módosítási javaslatok az ETO-hoz. (P-jegyzékek) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1972. (19.évf) 5.sz. 374.p.

Nil (Dapsy Gizella) élete és költészete. Kézirat, Bölcsészdoktori értekezés, megvédve 1946. (Impresszum adatok ismeretlenek)

Osztályozás. In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1973. (20.évf.) 5-6.sz. 428-430.p.

Osztályozási és indexelési segédeszközök-nemzetközi Bibliográfia. In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1985.(32.évf.) 1-2. sz. 40-41. p.

Reprográfia a könyvtári és tájékoztatási munkában. In: Reprográfia és kiadványkészítés a könyvtárban. Bp.: Népművelési Propaganda Iroda, 1973. 103-119. p.

Speciális osztályozási rendszerek, 1-2.r. In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1968.(15.évf.)11-12.sz.852-857 p.

Jegyzetek és egyéb oktatási segédletek

A magyar könyvtárügy szervezete (1800-tól napjainkig). Bp.: Felsőoktatási Jegyzetellátó, 1953. 65. p.

A mai magyar könyvtárügy szervezete és aktuális problémái. Bp.: Felsőoktatási Jegyzetellátó, 1954. 90. p.

A reprográfia alkalmazása a könyvtári- és dokumentációs munkában. Bp.: Tankönyvkiadó Vállalat, 1974. 235.p.

Az Egyetemes Tizedes Osztályozás 1977. és 1990. évi rövidített kiadásainak összehasonlító jegyzéke

Az Egyetemes Tizedes Osztályozás táblázataiban 1966-1975 között bekövetkezett módosítások: Útmutató az ETO rövidített magyar nyelvű kiadásának használói számára

Bevezetés a könyvtári osztályozás elméletébe és gyakorlatába. Bp.: Tankönyvkiadó Vállalat, 1984.

Bevezetés a könyvtári osztályozás elméletébe és gyakorlatába. Bp.: Tankönyvkiadó Vállalat, 1978. 323.p.

Bevezetés a könyvtári osztályozás elméletébe és gyakorlatába. Bp.: Tankönyvkiadó Vállalat, 1983. 340.p.

Bevezetés a könyvtári osztályozás elméletébe és gyakorlatába Bp.: Tankönyvkiadó Vállalat, 1988. 285.p.

Bevezetés a könyvtári osztályozás elméletébe és gyakorlatába. Bp.: Tankönyvkiadó Vállalat, 1991. 315.p.

B. Hajdu Ágnes -Babiczy Béla: Bevezetés az információkereső nyelvek elméletébe és gyakorlatába. Bp.: Univesitas, 1998. 224.p.

Bibliográfia. Bp.: Felsőoktatási Jegyzetellátó, 1953. 70.p.

Bibliográfia. Útmutató az 1954-55. évi előadás anyagához. Bp.: Felsőoktatási Jegyzetellátó, 1955. 36. p.

Dokumentációs nyilvántartás és bibliográfia. Bp.: Közgazdasági Dokumentációs Központ, 1953. 14. p.

Dokumentációs nyilvántartás: címleírás, katalógusfajták, katalógushálózat. Bp.: Közgazdasági Dokumentációs Központ, 1953. 17. p.

Egyetemes Tizedes Osztályozás . OSZK Könyvtártudományi- és Módszertani Központ, 1990. 125.p.

Egyetemes Tizedes Osztályozás: FID Publ.No.691. Könyvtártudományi és Módszertani Központ, 1993. 125.p.

Könyvtári feldolgozó munka, osztályozás és szakkatalógus szerkesztés. (A tanítóképző intézetek 2. évfolyam népművelő-könyvtáros szak számára.) Bp.: Tankönyvkiadó, 1967. 252. p. (Változatlan utánnyomások: 1968, 1970, 1972, 1973, 1974, 1975)

Könyvtári osztályozás I. Az osztályozás története és elmélete. 3. átdolgozott és bővített kiadás. Bp.: Felsőoktatási Jegyzetellátó, 1960. 232. p.

Könyvtári osztályozás I. Az osztályozás története és elmélete. Bp.: Felsőoktatási Jegyzetellátó, 1957. 132. p.

Könyvtári osztályozás I. Az osztályozás története és elmélete: 2. átdolgozott kiadás. Felsőoktatási Jegyzetellátó, Bp. 1959. 162. p.

Könyvtári osztályozás II. Az Egyetemes Tizedes Osztályozás rövidített magyarázatos táblázata. Felsőoktatási Jegyzetellátó, Bp. 1960. 187. p.

Könyvtári osztályozás II. Az Egyetemes Tizedes Osztályozás rövidített magyarázatos táblázata. 2. átdolgozott és bővített kiadás. Bp.: Tankönyvkiadó, 1963. 207. p.

Osztályozás és szakkatalógus szerkesztés. Bp.: Tankönyvkiadó Vállalat, 1978. 273.p.

Osztályozás és szakkatalógus szerkesztés Bp.: Tankönyvkiadó Vállalat, 1975. 185.p.

Szöveggyűjtemény az osztályozás és indexelés kérdéseinek tanulmányozásához. Bp.: Tankönyvkiadó Vállalat, 1988. 332.p.

Szöveggyűjtemény az osztályozás és indexelés kérdéseinek tanulmányozásához Bp.: Tankönyvkiadó Vállalat, 1977. 353.p.

Szöveggyűjtemény az osztályozás és indexelés kérdéseinek tanulmányozásához Bp.: Tankönyvkiadó Vállalat, 1985. 312.p.

Szöveggyűjtemény az osztályozás kérdéseinek tanulmányozásához. (Összeállította és 1-14, 48-65, 115-131. p. szerzője) Bp.: Országos Széchenyi Könyvtár, 1974. 135. p.

Kisebb közlemények

„Két szomszédvár”. Hozzászólás Szekeres Pál cikkéhez. Népművelés, 1959. (6.évf.) 9. szám 8. p.

A Cinecitta, az olasz filmgyártás álmvárosa. In: Magyar Film, 1943. 38. sz.

A FID Központi Osztályozási Bizottsága munkájáról. In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1968. 7.sz. 545-547. p.

A Luce, az olasz híradó- és kultúrfilmek birodalma. In: Magyar Film, 1943. 37. sz. 27.p.

A magyar főváros vezetői beszélnek a 800 éves Moszkváról. In: Jövendő, 1947. szeptember 25.13.p.

A mikrofilmezés kérdései könyvtárunk kollégiuma előtt. In: OSZK Híradó, 1961. 9-10. szám. 189-191. p.

A reprográfia fejlődésének irányai az I. Nemzetközi Reprográfiai Kongresszuson. In: Könyvtári Figyelő 1963. 5. sz. 223-228. p.

A társadalomtudományok osztályozásának kérdései. In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1966. 7. sz. 637-643. p.

Ankét az ETO hazai alkalmazásának időszerű kérdéseiről. In: Könyvtáros, 1966. 12. sz. 714. p.

Az Egyetemes Tizedes Osztályozás (ETO) magyar kiadásának munkálatairól. In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 13. évf. 1966. 2. sz. 146-147. p.

Az Egyetemes Tizedes Osztályozás (ETO) magyar nyelvű teljes kiadásának 1967-68. évi munkálatai. In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1968. 7. sz. 537-544. p.

Az Egyetemes Tizedes Osztályozás magyarországi munkálatairól. In: Könyvtári Figyelő, 1966. 1. sz. 1-4. p.

Az ETO 3 Társadalomtudományok főosztály revíziójának 10 éve. In: Könyvtári Figyelő, 1969. 2-3. sz. 136-140. p.

Az ETO magyar nyelvű teljes kiadásáról. In: Könyvtári Figyelő, 1969. 4. sz. 22-25. p.

Az ETO módosításának közzétételéről a TMT-ben. In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1966. 9. sz. 907-908. p.

Az ETO újabb módosításairól és bővítéseiről. In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1967. 2. sz. 162-163. p.

Az I. Nemzetközi Reprográfiai Kongresszuson. (Köln, 1953. október 14-19.) In: OSZK Híradó, 1963. 5. sz. 145-149. p.

Az olasz filmgyártás története és problémái. In: Magyar Film, 1943. 39. sz. 17.p.

Az osztályozás válsága, avagy egy vita válsága. (társszerzővel) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1972. 11-12. sz. 857-859. p.

Bábszínház Moszkva-Budapest. In: Színház, 1947. 10. sz. 13.p

Bericht über die Tätigkeit des Lehrstuhls für Bibliothekswissenschaft an der Universität von Budapest. In: Informationsbulletin der Teilnehmer der Konferenz der bibliothekarischen Hochschulausbildung, Berlin, 1963. 40-50.p.

Beszámoló a FID C/3 Bizottságának budapesti üléséről. In: Könyvtári Figyelő 1962. 4. szám. 157-159. p.

Eredmények a társadalomtudományok osztályozásában, a FID C/3 prágai ülészakán. In: Könyvtári Figyelő 1963. 2. sz. 61-62.p.

Filmoktatás a római filmakadémián. In: Magyar Film, 1943. 36. sz. 11.p.

Filmstílusok. In: Diárium, 1947. (Karácsonyi szám), 177-178. p.

Gondolatok a mikrofilm értékeléséről. In: OSZK Híradó, 1961. 3.sz 51-54. p.

Hogyan készíthetünk fotómásolatokat fényképezőgép nélkül? In: Könyvtáros, 1958. (8.évf.) 4.sz. 266-267. p. és 5. sz. 332-333. p.

Hozzászólás Horváth Tibor A könyvtárak műszaki fejlesztése című tanulmányához. In: Könyvtári Figyelő, 1969. 4. sz. 59-61. p.

Izдание universalnoj deszjaticsnoj klasszifikacii Vengri. In: Naucsnaja-Technicseszkaja Informacii (Moszkva), Series 1/8, 1969. 37-39. p.

Jól haladnak az ETO magyar kiadásának munkálatai. In: Könyvtáros, 1966. 3. sz. 151. p.

Kétféle közönség. In: Március Tizenötödike, 1947, április 16. 6.p.

Másfél év alatt befejezik az ETO 3. osztályának revízióját. A FID C/3 Bizottság budapesti üléséről. In: Könyvtári Figyelő, 1966. 4. sz. 311-312. p.

Mikrofilmezés és egyéb fotómásolási eljárások a Nemzeti Könyvtár munkájában. (Problémák és perspektívák). In: OSZK Híradó, 1962. 10. sz 168-170. p.

Mikrofilmkészítés „házilag”. In: A könyvtáros, 1958. (8. évf.) 6.sz. 421-424.p. és 7. sz 507-509. p.

Mivel foglalkoznak az OKDT Szakbizottságai? Országos Osztályozási Bizottság. In: Könyvtáros, 1964. 5. sz. 265-266. p.

Módosítások és újabb kiegészítések, javaslatok az Egyetemes Tizedes Osztályozásban. In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1967. 5-6.sz. 389-391. p.

Nachrichten aus dem Leben des Lehrstuhls für Bibliothekswissenschaft in Ungarn. In: Informationsbulletin der Teilnehmer der Konferenz der bibliothekarischen Hockschulausbildung. Praha, 1959. 6-9. p.

Nemzetközi Dokumentációs Szövetség Központi Osztályozási Bizottságának (FID/CCC) 1966. szeptemberi ülés. In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1967. 2. sz. 160-162. p.

Nincs magyar színjátszás. Válasz Kelemen Jánosnak. In: Március Tizenötödike, 1947. március 19. 13.p.

Nyelvészet és irodalom szakok összevonása az ETO-ban. In: Könyvtáros, 1965. 3. szám. 131-132. p.

Speciális osztályozási rendszerek. In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1968. 11-12. szám. 852-857. p.

Über die Tätigkeit des Lehrstuhls für Bibliothekswissenschaft an der Philosophischen Fakultät zu Budapest. In: Informationsbulletin der Teilnehmer der Konferenz der bibliothekarischen Hochschulausbildung. No. 5. Budapest, Propagandabüro der Volksbildung, 1966. 52-67. p.

Recenziók

A könyvtártudomány tárgyáról és módszeréről. (Gegestand und Methoden der Bibliothekswissenschaft unter Berücksichtigung der Bibliothekswissenschaft als Hochschuldisziplin. Leipzig, 1963.) In: Könyvtári Figyelő, 1964. 3-4. sz. 209-210. p.

A magyar népművelés tíz éve. (1945-1954) Válogatott bibliográfia, 1-3. kötet. Bp. 1956-1957. In: Magyar Könyvszemle, 1958. 387-389. p.

Az Egyetemes Tizedes Osztályozás 1958. évi kiadása és az MSZ 4000-66R táblázatai közötti eltérések összehasonlító táblázata. Népművelési Propaganda Iroda, Bp.: 1967. 100. p. (A táblázat anyagának összeállítása és a kiadvány szerkesztése.) – Kiegészítések és módosítások az Egyetemes Tizedes Osztályozáshoz. (Az Extensions and Corrections to the UDC c. FID kiadvány magyar kiadása.) Bp.: Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ, 1965. (Megjelenik évente 2 kötet. A kiadvány magyar változata

szerkesztésének szakmai irányítása és összehangolása az ETO 42 kötetes magyar teljes táblázatával.)

Az Egyetemes Tizedes Osztályozás. Teljes kiadás. Magyar Szabványügyi Hivatal, Közgazdasági és Jogi Kiadó, 1968-1972. 42 kötet. (Második sorozat 1973-tól, ebből megjelent 10 kötet, további kötetek sajtó alatt.) A magyar nyelvű teljes kiadás táblázatainak ellenőrzése a Nemzetközi Dokumentációs Szövetség által érvényesnek tekintett mesterverzióval való egyezés szempontjából. Az egyes szakterületek táblázataiban regisztrált elnevezése szakterminológiai kialakítására létrehívott mintegy 200 szabvány előkészítő szakértői munkabizottság és a szerkesztés munkálatainak elvi irányítása.

Az Országos Széchényi Könyvtár Évkönyve. 1957. Bp. 1958. In: A könyvtáros, 1959. 6. sz. 431. p.

Dahlberg, I.: Möglichkeiten einer Neugestaltung der DK. In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1971. 10. szám. 811-814. p.

Egyetemes Tizedes Osztályozás. A nemzetközi táblázatok hivatalos magyar kivonata. Bp.: Bibliotheca kiadó, 1958. 504. p. (A bevezető és a segédtáblázatok szerkesztése.)

Egyetemes Tizedes Osztályozás. Rövidített kiadás. MSZ 4000-66R. 1-2 kötet. Közgazdasági és Jogi Kiadó, Bp. 1966. (A két kötetes kiadvány technikai szerkesztése, a bevezetés és a segédtáblázatok kidolgozásának gondozása.)

Fill, K.: UNISIST und Dezimalklassifikation. Eine Erwiderung. In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1971. 11-12. sz. 886-890. p.

Három nővér. Csehov repríz a Vígszínházban. In: Március Tizenötödike, 1947. április 9. 9.p.

Hoványi Gábor: Nem hagyományos osztályozórendszerek és eljárások. In: Könyvtáros, 1969. 2. sz. 116. p.

Irányelvek az Egyetemes Tizedes Osztályozás magyar nyelvű teljes kiadásának munkálataihoz. Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ, Bp. 1965. 29. p. (A magyar nyelvű 42 kötetes teljes ETO táblázatok munkatársai számára kidolgozott anyag.)

Korszerű-e még az Egyetemes Tizedes Osztályozás? (Fill, K.: Ist die Dezimalklassifikation noch zeitgemäss?) In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1970. 4. sz. 349-352. p.

Módosítások az Egyetemes Tizedes Osztályozás rövidített táblázataihoz. Bp.: OSZK Könyvtártudományi és Módszertani Központ, 1965. 65. p. (A fontosabb változások összeállítása és a kiadvány szerkesztése.)

MSZ 2155-55R. Könyvtári elnevezések és meghatározások. Bp.: Közgazdasági és Jogi kiadó, 1956. 42. p. (Közreműködés a szabvány kidolgozásában és szerkesztésében.)

Petersen, C.W.: Vorschläge zur Weiterentwicklung der DK. In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1971. 11-12. sz. 891-892. p.

Ranganathan. S. R. – Neelamegham, A.: Classified catalogue code with additional rules for dictionary catalogue code. V.ed., London, 1964. In: Magyar könyvszemle, 1966. 3. sz. 275-276. p.

Sárközi György: Közelfényképezés, reprodukció. In: Könyvtáros, 1958. 3. sz. 192. p.

Sztanyiszlvszkij: Egy színész felkészül. In: Diárium, 1946. (október-december) 87-88. p.

Uhlmann Aladár: A kohászat az Egyetemes Tizedes Osztályozás keretében. Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem Könyvtára. Bp. 1965. In: Magyar Könyvszemle, 1966. 3. sz. 272-273. p.

